

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

1 ביוני 2020

1308

ט' בסיוון התש"ף

עמוד

הצעת חוק קיום דיונים באמצעים טכנולוגיים (הוראת שעה – נגיף הקורונה החדש) (דיונים בבתי משפט ובבתי דין בהשתתפות עצורים, אסירים וכלואים), התש"ף-2020 118

הצעת חוק קיום דיונים באמצעים טכנולוגיים (הוראת שעה – נגיף הקורונה החדש) (דיונים בבתי משפט ובבתי דין בהשתתפות עצורים, אסירים וכלואים), התש"ף-2020

פרק א': השתתפות עצורים או אסירים בדיונים באמצעים טכנולוגיים

סימן א': הגדרות

דבריו הסבר

מי שהגיע לישראל מכל יעד שמחוצה לה, מחויב לשהות בבידוד בית למשך 14 ימים. הוראות אלה בדבר בידוד חלות לפי הצו האמור גם על מי שהיה במגע הדוק עם חולה במחלה הנגרמת מנגיף הקורונה, או על מי שרופא קבע לגביו כי היה במגע הדוק עם חולה כאמור ב־14 הימים שקדמו לקביעת הרופא.

כחלק ממכלול המאמצים למניעת התפשטות נגיף הקורונה והמחלה הנגרמת ממנו במדינה, ולנוכח דרכי הפצתו של הנגיף והעלייה המתמדת בהיקף הנדבקים בו, התקינה הממשלה החל מחודש מרס 2020, נוסף על הצווים שנועדו לבידודם של השבים מחוץ לארץ או של מי שבאו במגע עם חולים מאומתים, מגוון של תקנות שעת חירום שמטרתן לצמצם את השהייה של אזרחים במרחב הציבורי ולמנוע התקהלויות (ראו למשל: תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש – הגבלת פעילות), התש"ף-2020 (ק"ת התש"ף, עמ' 812), ותקנות שעת חירום (הגבלת מספר העובדים במקום עבודה לשם צמצום התפשטות נגיף הקורונה החדש), התש"ף-2020 (ק"ת התש"ף, עמ' 820)). תקנות אלה מתערכות מוזמן לזמן, לעיתים על דרך החמרת ההגבלות המוטלות בהן ולעיתים על דרך ההקלה בהן, הכול בהתאם לקצב התפשטות המגפה והיקף התפשטותה. בתוך כך, נקבעו הוראות שנועדו למנוע הדבקה של השהים במקומות מעצר ובתי סוהר, כלומר עצורים ואסירים, על ידי צמצום המגע שלהם עם שאר האוכלוסייה. זאת, כדי לתת מענה לחשש המוגבר מהדבקה במקומות אלה שבהם מוחזקים אנשים בשטח מחיה סגור ותחום אשר עלול להיות כר פורה להתפשטות הנגיף (ראו: תקנות שעת חירום (מניעת כניסת מבקרים ועורכי דין למקומות מעצר ובתי הסוהר), התש"ף-2020 (ק"ת התש"ף, עמ' 752)).

כאמור, ההגבלות המוטלות במסגרת ההתמודדות עם הסכנות הטמונות בהתפשטות המגפה, משתנות באופן תדיר בהתאם לקצב התפשטות הנגיף והיקף התפשטותו. מאז הותקנו תקנות שעת החירום הנוכחות לעיל, הואט קצב התפשטות הנגיף במדינה ובהתאם גם הוסרו וצומצמו בהדרגה חלק מההגבלות שהוטלו על הציבור. עם זאת, מספר החולים ממשיך לעלות, וחלק מההוראות המגבילות שנועדו להקטין את סיכון ההדבקה בנגיף עדיין חלות (למשל הוראות הנוגעות להגבלת התקהלות ולחובה לעטות מסכה במקומות מסוימים בהתאם לתנאים שנקבעו).

כללי העולם, וישראל בתוכו, מתמודד מאז חודש ינואר 2020 עם פנדמיה (כפי שהוגדרה בידי ארגון הבריאות העולמי) כתוצאה מהתפרצות והתפשטות של המחלה הנגרמת מנגיף הקורונה (Novel Coronavirus (nCoV-2019) (להלן – נגיף הקורונה). מדובר בנגיף אשר עובר מאדם לאדם על ידי הפרשות מדרכי הנשימה (כגון: עיטוש או שיעול). מדובר בנגיף חדש שעלול לגרום לתחלואה ותמותה המונית משמעותית, גם בקרב אנשים בריאים, אך בפרט בקבוצות סיכון. מאחר שמדובר בנגיף חדש, אין באוכלוסייה חסינות נגדו, אין חיסון שבאמצעותו אפשר למנוע את התפשטות המחלה, ונכון להיום אין טיפול ידוע בה.

נכון ליום כ"ו באייר התש"ף (20 במאי 2020), דווח על קרוב ל־5,500,000 מקרים של הידבקות מוכחת בנגיף ברחבי העולם וכן על למעלה מ־344,000 מקרי מוות מהמחלה הנגרמת ממנו. היקף הנדבקים בנגיף בעולם עדיין עולה מיום ליום, כמו גם מספר מקרי המוות מהמחלה שהוא גורם. מדינות רבות בעולם, ובהן ישראל, נטו צעדים מרחיקי לכת כדי לצמצם את ההדבקה בנגיף ואת התפשטות המחלה, כגון הטלת מגבלות תנועה חמורות על כלל אוכלוסיית המדינה או על חלקים נרחבים ממנה, הגבלת כניסת אנשים ממדינות אחרות למדינה, הטלת חובת בידוד וחובות דיווח על מי שזוהו כחולים במחלה ועוד.

ביום ט"ו באדר התש"ף (11 במרס 2020) הכריז ארגון הבריאות העולמי על המחלה כעל מגפה עולמית, צעד חריג בעל משמעויות מרחיקות לכת.

נכון למועד פרסומו של החוק המוצע, נתוני משרד הבריאות מעידים על למעלה מ־16,700 אנשים שנדבקו בנגיף בישראל ועל למעלה מ־280 אנשים שנפטרו מהמחלה הנגרמת ממנה.

ביום א' בשבט התש"ף (27 בינואר 2020) הכריז שר הבריאות, בהתאם לסמכותו לפי סעיף 20 לפקודת העם, 1940, כי המחלה הנגרמת על ידי נגיף הקורונה היא מחלה מידבקת מסוכנת וכי קיימת בעטייה סכנה חמורה לבריאות הציבור. בהמשך לכך, בהתאם לצו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש) (בידוד בית והוראות שונות) (הוראת שעה), התש"ף-2020 (ק"ת התש"ף, עמ' 516) (להלן – צו בידוד בית), בנוסחו נכון ליום פרסומו של החוק המוצע,

דברי הסבר

לעיל. על כן, לצד חזרה הדרגתית של החיים לשגרה וחזרה של בתי המשפט לפעילות בהיקף משמעותי יותר, ואף על פי שיש לפעול ככל הניתן לקיום דיונים בנוכחות העצורים והאסירים, הרי שעל פי חוות דעת מטעם משרד הבריאות מיום ט"ו באייר התש"ף (9 במאי 2020) ומיום כ"ז באייר התש"ף (21 במאי 2020), עדיין לא ניתן להביא את כל העצורים והאסירים לבתי המשפט ובתי הדין לדיונים המתקיימים בעניינם, ונותר צורך לאפשר קיום דיונים בהשתתפותם באמצעים טכנולוגיים. בחוות הדעת האמורות נקבעו כללים שיש לשמור עליהם בהבאת העצור או האסיר לבית המשפט או בית הדין והשהייה בהם. עמידה בהוראות הדין, לרבות תקנות שעת החירום השונות שהותקנו כאמור מאז אמצע מרס 2020, ובכללים אלה שנקבעו בחוות הדעת, מביאה להגבלת מספר העצורים והאסירים שניתן להביא לבתי המשפט ובתי הדין בכל יום.

מהאמור לעיל עולה כי על אף ההפחתה בתחלואה וחזרת המשק לשגרה באופן יחסי, עדיין לא ניתן לאפשר נוכחות מלאה של עצורים ואסירים בכל הדיונים המתקיימים בעניינם בבתי המשפט ובתי הדין. עם זאת, לנוכח השיפור הניכר במצב התחלואה ובהתפשטות הנגיף, יש צורך במנגנון אשר יאפשר לעצורים ולאסירים לצאת מבתי הכלא באופן הדרגתי לצורך נוכחות בדיונים בהליכים משפטיים, ובפרט בדיונים שהעדר אפשרות לנכוח בהם מביא לפגיעה ממשית בזכויותיהם.

מאחר שיציאת עצורים ואסירים לדיונים בעניינם צפויה להיעשות באופן הדרגתי כאמור, בשם לב להוראות משרד הבריאות, וכל עוד קיימת מניעה מטעמים בריאותיים לכך שכל העצורים והאסירים יהיו נוכחים בכל הדיונים בעניינם, עדיין יש צורך בהסדרים שעוגנו בתקש"ח דיוני מעצרים, בתקש"ח דיוני מעצר בבתי הדין הצבאיים, בתקש"ח קיום דיונים פליליים באמצעים טכנולוגיים ובתקש"ח קיום דיונים פליליים באמצעים טכנולוגיים בבתי הדין הצבאיים, שלפיהם עצורים ואסירים ישתתפו בדיונים בעניינם באמצעים טכנולוגיים. זאת, רק בדיונים שבהם עדיין לא ניתן לאפשר את נוכחותם, על בסיס חוות הדעת של משרד הבריאות המגבילה את הבאתם לבתי המשפט ובתי הדין.

האפשרות להשתתף בדיונים משפטיים באמצעים טכנולוגיים, נדרשת כפועל יוצא מהמלצות משרד הבריאות, וכל עוד אלה אינן מאפשרות את הבאת העצורים והאסירים לכל הדיונים בעניינם בבתי המשפט ובתי הדין. על רקע זה, הותקנו ביום כ"ג באייר התש"ף (17 במאי 2020), תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (נוכחות עצורים ואסירים בדיונים בבתי המשפט ובתי הדין), התש"ף-2020 (ק"ת התש"ף, עמ' 1420) (להלן – תקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים). התקנות האמורות נועדו להעמיד תשתית נורמטיבית המאפשרת נוכחות פיזית של עצורים ואסירים בדיונים בהליכים משפטיים, ככל האפשר תוך עמידה בתנאים שעליהם המליץ משרד הבריאות במטרה למנוע את התפשטות נגיף הקורונה בבתי הכלא ומחוצה להם, ובמקביל לקבוע כי ההסדרים המאפשרים לעצורים

דיונים בהליכים פליליים מחייבים נוכחות של עצורים או אסירים בבתי משפט ובבתי דין. דיונים אלה נוגעים לחירותו של אדם ומכאן הדחיפות לקיימם. בשגרה, מדי יום משונעים עצורים ואסירים ממיתקני הכליאה, כקבוצה, בליווי יחידת נחשון של שירות בתי הסוהר, אל בית המשפט, שוהים שם עד תום כלל הדיונים, ומוחזרים יחד למיתקן הכליאה. במיתקנים אלה מוחזקים אנשים בשטח מחיה סגור ותחום, מצומצם יחסית. השהות יחד, בתנאים שאינם מאפשרים שמירה על תנאי בידוד או ריחוק מספק בין אסיר לאסיר ובין עצור לעצור, עלולה להוות כר פורה להתפשטות הנגיף בצורה מואצת בקרב אוכלוסיית מקומות המעצר ובתי הסוהר ולגרום להדבקה ולתחלואה המונית של אסירים, עצורים ואנשי שירות בתי הסוהר, וכל הבאים איתם במגע. החשש להתפשטות קיים גם בנוגע להדבקה באי בתי המשפט שאינם עצורים או אסירים.

לנוכח החובה הקבועה בדין לעניין נוכחות של עצורים (חשודים ונאשמים) בדיוני מעצר, והחובה הכללית הקבועה בדין לעניין נוכחות נאשמים בדיונים בהליכים פליליים, ולנוכח החשיבות שיש להשתתפותם של אלה בהליכים אלה שבהם נידונה חירותם – מזה, ולנוכח החשש המוגבר מהתפשטות הנגיף במיתקני הכליאה עקב סיכויי ההדבקה הגבוהים במהלך שינוע יום-יומי של קבוצות עצורים ואסירים לדיונים בבתי משפט, שהייתם במקום והחזרתם למיתקני הכליאה – מזה, מתעורר צורך בתקופה שבה קיימת התפשטות רחבת היקף ומהירה של הנגיף במדינה, לאפשר קיום דיונים שלא בנוכחות העצורים או האסירים, אלא בהשתתפותם באמצעות מכשירים טכנולוגיים.

על רקע זה, הותקנו החל מיום י"ט באדר התש"ף (15 במרס 2020) שורה של תקנות שעת חירום המאפשרות קיום דיונים בהליכים משפטיים בבתי המשפט ובבתי הדין שלא בנוכחות העצורים או האסירים, אלא בהשתתפותם באמצעות מכשירים טכנולוגיים (ראו תקנות שעת חירום (דיוני מעצרים), התש"ף-2020 (ק"ת התש"ף, עמ' 748) (להלן – תקש"ח דיוני מעצרים), תקנות שעת חירום (דיוני מעצר בבתי הדין הצבאיים), התש"ף-2020 (ק"ת התש"ף, עמ' 790) (להלן – תקש"ח דיוני מעצר בבתי הדין הצבאיים), תקנות שעת חירום (נגיף קורונה החדש) (קיום דיונים פליליים באמצעים טכנולוגיים), התש"ף-2020 (להלן – תקש"ח קיום דיונים פליליים באמצעים טכנולוגיים), ותקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (קיום דיונים פליליים באמצעים טכנולוגיים בבתי הדין הצבאיים), התש"ף-2020 (להלן – תקש"ח קיום דיונים פליליים באמצעים טכנולוגיים בבתי הדין הצבאיים)).

גם בימים אלה, שבהם ניכרת האטה בתחלואה ובקצב התפשטות הנגיף במדינה, וכתוצאה ממנה יש הקלה בהגבלות המוטלות על הציבור, וכאשר בתי המשפט ובתי הדין חוזרים לפעול במתכונת רגילה, סיכון ההדבקה בנגיף לא חלף, ובפרט הסיכון המיוחד והמוגבר בכל הנוגע לאוכלוסייה השווה במיתקני כליאה, בשל הנסיבות הייחודיות המאפיינות את מיתקני הכליאה, כמתואר

דברי הסבר

כצעד משלים להתמודדות עם החשש להדבקה עצורים ואסירים ולהתפשטות הנגיף בתוך בתי הכלא ומקומות המעצר, מוצע, לצד הקביעה כי דיונים שנדרשת בהם לפי דין נוכחותו של עצור או אסיר, ובהם דיוני מעצר, יתקיימו שלא בנוכחות העצור אלא בהשתתפותו באמצעים טכנולוגיים, ולנוכח הפגיעה הנובעת מקיום הדיון באופן זה, לערוך כמה תיקונים בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן – חוק המעצרים), ובחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 (להלן – חוק השיפוט הצבאי). תיקונים אלה נועדו לצמצם את היקף המעצרים, בתקופה שבה קיים חשש ממשי להתפשטות רחבת היקף של נגיף הקורונה במדינה, למעצרים החיוניים בלבד, גם זאת כהוראת שעה מוגבלת בזמן.

כאמור, על רקע החשש שעצורים יידבקו בנגיף בעת יציאתם לדיונים בבית המשפט, שהייתם שם וחזרתם למקומות המעצר ובתי הסוהר כאמור, התקינה הממשלה ביום י"ט באדר התש"ף (15 במרס 2020) את תקש"ח דיוני מעצרים. בתקנות אלה נקבע הסדר לעניין השתתפות העצור בדיון המעצר בענייניו באמצעים טכנולוגיים חלף נוכחותו הפיזית באולם בית המשפט, וכן לעניין אופן קיום הדיון בכלל דיוני המעצרים, לרבות דיוני עררים ובקשות לעיון חוזר על החלטות מעצר. הסדר דומה לעניין עצורים שנעצרו מכוח חוק השיפוט הצבאי נקבע בתקש"ח דיוני מעצר בבתי הדין הצבאיים, שהותקנו ביום כ"ב באדר התש"ף (18 במרס 2020). כמו כן התקינה הממשלה כאמור, ביום כ"ג באייר התש"ף (17 במאי 2020), את תקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים, אשר עומדות בתוקף עד יום ב' בתמוז התש"ף (24 ביוני 2020).

החוק המוצע נועד לעגן בחוק, כהוראת שעה לתקופה מוגבלת בזמן שתיתן מענה למצב החירום הנובע מהחשש להתפשטות נגיף הקורונה, את עיקרי ההסדר שנקבע כאמור בתקנות שעת החירום הנוכחות וכן בתקש"ח דיוני מעצרים, תקש"ח קיום דיונים פליליים באמצעים טכנולוגיים ותקנות שעת החירום שנקבעו במקביל לעניין מערכת השיפוט הצבאית, ולהעמיד תשתית נורמטיבית אשר תאפשר השתתפות של עצור או אסיר בדיונים בענייניו באמצעים טכנולוגיים. עוד נועד החוק המוצע לעגן את עיקרי ההסדר שנקבע בתקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים ולאפשר קיום של חלק מהדיונים בבית המשפט או בבית הדין, שבהם נדרשת על פי דין נוכחות עצורים ואסירים, בנוכחותם, וזאת כפי שיוורה נשיא בית המשפט או בית הדין בהתאם לסמכויות לפי סעיף 3א(1) לחוק המוצע, או כפי שיוורה נשיא בית הדין הצבאי בהתאם לסמכויות לפי סעיף 22א(א) לחוק המוצע, לפי העניין, והכל בהתאם לסדר העדיפויות המפורט באותם סעיפים.

על פי המוצע, ההסדר ייכנס לתוקף רק אם השרים הנוגעים בדבר – שר המשפטים והשר לביטחון הפנים, בכל הנוגע לקיום דיונים בבתי משפט או בבתי דין בנוכחות עצורים או אסירים, ושר הביטחון, בכל הנוגע לקיום דיונים אלה בבית הדין הצבאי בנוכחות כלואים –

ולאסירים להשתתף בדיונים משפטיים בעניינים באמצעים טכנולוגיים ימשיכו לחול על כל הדיונים שבהם לא ניתן עדיין לאפשר את נוכחותם הפיזית של העצורים והאסירים, בשל החשש מהתפשטות הנגיף.

אף אם תימשך מגמת הירידה בתחלואה במדינה ומספר המחלימים מהמחלה ימשיך לעלות, כל עוד לא נמצא חיסון מפני נגיף הקורונה או תרופה למחלה הנגרמת ממנו, עדיין קיימת סכנה להתפשטות רחבת היקף ומהירה של הנגיף במדינה, ובתוך כך עדיין קיים חשש מוגבר להדבקה המונית של השהים במקומות המעצר ובתי הסוהר. ברי, כי אין בסכנה או בחשש האמורים לבדם כדי להביא להגבלה מלאה או חלקית על הבאת עצורים ואסירים לבתי המשפט ולבתי הדין עד למציאת חיסון מפני הנגיף. הגבלה כאמור צריכה לחול רק כאשר היא מתחייבת על פי הוראות משרד הבריאות ובהתאם להן. עם זאת, כל עוד הסכנה המתוארת לעיל קיימת, על שירות בתי הסוהר, המשטרה הצבאית ומערכת המשפט להיות ערוכים לאפשרות של הגבלה מלאה או חלקית כאמור, שמשמעותה היא שלא יהיה אפשר להביא עצורים ואסירים לדיונים בבתי המשפט או בבתי הדין, כולם או חלקם.

ההסדר המוצע בחוק זה, אשר מוצע כהוראת שעה למשך שנה, נועד לתת מענה לשני מצבים שבהם בשל התפשטות נגיף הקורונה לא יהיה אפשר להביא את כל העצורים והאסירים לבתי המשפט ולבתי הדין לדיונים בעניינם, בשל הוראות משרד הבריאות לעניין מניעת התפשטות הנגיף שיחולו בתקופת תוקפו של ההסדר המוצע. זאת, בין שניתן להביא את חלקם ובין שלא ניתן להביאם כלל, והכול בהתאם למצב התחלואה במדינה וקצב התפשטות הנגיף.

המצב הראשון הוא מצב שבו חלה ירידה בקצב התפשטות נגיף הקורונה, אך בשל מצב התחלואה במדינה עדיין מוטלות הגבלות שונות, ובכלל זה הגבלות על הבאת עצורים ואסירים לבתי המשפט או לבתי הדין לדיונים בעניינם.

המצב השני הוא מצב שבו מתרחשת התפרצות מחודשת, רחבת היקף, של הנגיף במדינה כולה או באזורים מסוימים, או בבתי הכלא, וקצב ההדבקה עולה במהירות (בדומה למצב שהיה ערב התקנת תקש"ח דיוני מעצרים). הערכות משרד הבריאות בדבר האפשרות להתפרצות מחודשת של נגיף הקורונה בחודשי החורף מחייבות הסדרה מראש של סוגיית נוכחות העצורים והאסירים בדיונים בבתי משפט או בבתי דין וקביעת הוראות הנוגעות למצב זה.

ההסדר המוצע בחוק זה נועד לאפשר לעצורים ואסירים שאינם מובאים לבתי המשפט ולבתי הדין, בכל אחד משני המצבים האלה, להשתתף בדיונים בעניינם באמצעים טכנולוגיים, חלף נוכחות פיזית ותוך צמצום הסכנה להידבקותם ולהדבקה אוכלוסיית השהים במיתקני הכליאה בנגיף הקורונה.

“אסיר” – כהגדרתו בפקודת בתי הסוהר, למעט עצור;

“בית דין” – אחד מאלה:

- (1) בית דין לעבודה כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, התשכ”ט-1963¹;
- (2) בית דין דתי כהגדרתו בחוק בתי דין דתיים (יחידות סיוע), התשע”א-2011²;
- “בית משפט” – לרבות בית דין;

“בית סוהר” – כמשמעותו בפקודת בתי הסוהר, למעט עצור;

“דיון מעצר” – דיון בעניין הנוגע למעצר לפי סעיפים 15, 17, 21, 47, 52, 53, 62 או 62א לחוק המעצרים;

“חוק המעצרים” – חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ”ו-1996³;

“חוק סדר הדין הפלילי” – חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ”ב-1982⁴;

“חוק שחרור על תנאי ממאסר” – חוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס”א-2001⁵;

“מקום מעצר” – כמשמעותו בסעיף 7(1) לחוק המעצרים, למעט תחנת משטרה;

“נפגע עבירה” – כהגדרתו בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס”א-2001⁶;

“עצור” – כמשמעותו בחוק המעצרים, בין שהוא חשוד ובין נאשם, למעט עצור הנתון במעצר בפקודת אלקטרוני כמשמעותו בסעיף 22ב לחוק המעצרים, ועצור המוחזק בתחנת משטרה;

“עתירת אסיר” – עתירה לפי סעיף 62א לפקודת בתי הסוהר;

ד ב ר י ה ס ב ר

את הסמכות להכריז כאמור מוצע לקבוע כהוראת שעה למשך שנה (להלן – תקופת הוראת השעה). ההסדרים המוצעים בחוק זה יחולו על פי המוצע עד לפקיעתן של תקש”ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים וכן בתקופת תוקפן של כל אחת מההכרזות, הכול כמפורט להלן.

סעיף 1 מוצע להגדיר מונחים מרכזיים שבהם נעשה שימוש בפרק א’ לחוק המוצע, ובתוך כך להבהיר כי ההסדר המוצע בו חל הן על עצורים ואסירים המוחזקים בבית סוהר כמשמעותו בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל”ב-1971 (להלן – פקודת בתי הסוהר), והן על עצורים המוחזקים במקום מעצר כמשמעותו בסעיף 7(1) לחוק המעצרים. כמו כן מוצע להבהיר כי הסדר זה חל על עצור כמשמעותו בחוק המעצרים, בכל שלבי ההליך הפלילי – הן על עצור שהוא חשוד והן על עצור שהוא נאשם, אך אינו חל על עצור הנתון במעצר בפקודת אלקטרוני כמשמעותו בסעיף 22ב לחוק המעצרים, שכן עצור זה אינו מוחזק במקום מעצר או בבית סוהר. כמו כן, ההסדר המוצע לא יחול על עצור המוחזק בתחנת משטרה,

יכריזו אחת משתי הכרזות כמפורט להלן, וכל עוד ההכרזה בתוקף. ההכרזה הראשונה שמוצע להסמיך את השרים לתת היא הכרזה על הגבלת מספר הדיונים שיתקיימו בנוכחות עצורים או אסירים. הכרזה כאמור תינתן לאחר שהשרים שוכנעו כי קיים חשש ממשי להתפשטות נגיף הקורונה במקומות מעצר ובתי סוהר בשל הבאתם של עצורים ואסירים לבתי משפט, שהייתם בהם וחזרתם למקומות המעצר ובתי הסוהר (להלן – הכרזה על הגבלת חלקית). ההכרזה השנייה שמוצע להסמיך את השרים לתת, היא הכרזה על אי-קיום דיונים בנוכחות עצורים או אסירים. הכרזה כאמור תינתן אם השרים שוכנעו כי קיימת התפשטות רחבת היקף של נגיף הקורונה במדינה או במקומות מעצר ובתי סוהר, וכי בשל כך קיים סיכון גבוה להתפשטות הנגיף במקומות מעצר ובתי סוהר (להלן – הכרזה על הגבלת מלאה). מתן ההכרזות כאמור ייעשה לאחר שהשרים קיבלו את חוות דעת משרד הבריאות, ולעניין ההכרזות שייתן שר הביטחון – את עמדת חיל הרפואה.

¹ ס”ח התשכ”ט, עמ’ 70.

² ס”ח התשע”א, עמ’ 918.

³ ס”ח התשנ”ו, עמ’ 338.

⁴ ס”ח התשמ”ב, עמ’ 43.

⁵ ס”ח התשס”א, עמ’ 410.

⁶ ס”ח התשס”א, עמ’ 183.

⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 21, עמ’ 459.

"פקודת בתי הסוהר" – פקודת בתי הסוהר [נוסח משולב], התשל"ב-1971⁷;

"רשם" – מי שהתמנה לרשם או לרשם בכיר לפי פרק ג' לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984⁸;

"שופט" – לרבות דיין כהגדרתו בחוק הדיינים, התשט"ו-1955⁹, קאדי כהגדרתו בחוק הקאדים, התשכ"א-1961¹⁰, קאדי מד"ב כהגדרתו בחוק בתי הדין הדרוזיים, התשכ"ג-1962¹¹, או רשם.

סימן ב': הכרזות על הגבלת דיונים בנוכחות עצורים או אסירים

(א) שוכנעו שר המשפטים והשר לביטחון הפנים (בחוק זה – השרים), לאחר קבלת חוות דעת לעניין זה מטעם משרד הבריאות (להלן – חוות דעת משרד הבריאות), כי קיים חשש ממשי להתפשטות נגיף הקורונה (Novel Coronavirus 2019-nCoV) (להלן – נגיף הקורונה) במקומות מעצר ובתי סוהר, בשל הבאתם של עצורים ואסירים לבתי משפט, שהייתם בהם וחזרתם למקומות המעצר ולבתי הסוהר, וכי אין דרך להבאת כלל העצורים או האסירים שהבאתם נדרשת, לבתי משפט, ולשהייתם בהם, בלא חשש כאמור, רשאים הם להכריז יחד, כי רק חלק מהדיונים בבית משפט שבהם נדרשת על פי דין נוכחות עצורים או אסירים יתקיימו בנוכחותם, וזאת כפי שיוורה נשיא בית המשפט או סגן הנשיא (בפרק זה – נשיא בית המשפט), בהתאם לסמכותו לפי סעיף 3(א)(1) (בפרק זה – הכרזה על הגבלה חלקית); חוות דעת משרד הבריאות תכלול נתונים על מצב התחלואה בשל נגיף הקורונה באותה עת במדינה, מאפייני התחלואה ומגמותיה והערכה בדבר רמת הסיכון להתפשטות הנגיף במקומות המעצר ובבתי הסוהר על בסיס אותם נתונים, וכן תכלול הנחיות לנקיטת פעולות ולשימוש באמצעים לצורך הקטנת הסיכון להתפשטות הנגיף, בהתחשב ברמת הסיכון ומהותו.

2. הכרזה על הגבלת מספר הדיונים שיתקיימו בנוכחות עצורים או אסירים

ד ב ר י ה ס ב ר

בנוכחותם, וזאת כפי שיוורה נשיא בית המשפט (או סגנו) בהתאם לסמכותו לפי סעיף 3(א)(1) לחוק המוצע (להלן – הכרזה על הגבלה חלקית). השרים ייתנו הכרזה זו לאחר ששוכנעו כי קיים חשש ממשי להתפשטות נגיף הקורונה במקומות מעצר ובתי סוהר בשל הבאתם של עצורים ואסירים לבתי משפט, שהייתם בהם וחזרתם למקומות המעצר ובתי הסוהר, וכי אין דרך להבאתם של עצורים או אסירים לבתי משפט ולשהייתם בהם בלא חשש כאמור.

על פי המוצע, תכלול חוות הדעת של משרד הבריאות נתונים על מצב התחלואה בשל נגיף הקורונה באותה עת במדינה, מאפיינייה ומגמותיה, וכן הערכה בדבר רמת הסיכון הנובעת מהאמור, להתפשטות הנגיף במיתקני הכליאה והנחיות לפעולות ולאמצעים מומלצים, בהתחשב ברמת הסיכון ומהותו, לצורך הקטנת הסיכון להתפשטות הנגיף.

על פי המוצע, משניתנה הכרזה על הגבלה חלקית, יחולו הוראות סעיף 3 לחוק המוצע וכן ההסדר החלופי לנוכחות העצור או האסיר בדיון, הקבוע בסיומן ג' לפרק א' לחוק המוצע בכל הנוגע לדיונים שאינם דיוני מעצר, וההסדר החלופי כאמור בכל הנוגע לדיוני מעצר, הקבוע בסיומן ד' לפרק א' לחוק המוצע, וזאת בסטייה מסדרי הדין הרגילים הקבועים בעניין זה. על כן, מוצע כי הסמכות

שכן קיימת אפשרות שעצורים אלה יובאו לדיון הראשון בבקשה להארכת מעצרים ישירות מתחנת המשטרה לבית המשפט בליווי המשטרה, ועל כן אין מניעה כי הדיון יתקיים בנוכחותם. לפיכך, הכרזות השרים, על שני סוגיה (ראו סעיפים 2 ו-4 להצעת החוק) לא תחול על עצורים אלה. כמו כן מוצע להפנות לצורך הגדרת המונח "אסיר" להגדרתו בפקודת בתי הסוהר, אך למעט ממנה עצור כהגדרתו המוצעת בסעיף זה.

עוד מוצע להגדיר מהו דיון מעצר, בפירוט הסעיפים בחוק המעצרים שעניינם דיון כאמור. על פי המוצע, יחולו ההכרזות שיינתנו מכוח סעיפים 2 או 4 לחוק המוצע לעניין כל הדיונים שבהם נדרשת נוכחות של עצור או אסיר, ואולם לעניין ההסדר שיחול בתקופת תוקפן של ההכרזות, מוצע להבחין בין דיונים כאמור שהם דיוני מעצר ולגביהם יחולו הוראות סימן ד' בפרק א' לחוק המוצע, לבין שאר הדיונים כאמור שלגביהם יחולו הוראות סימן ג' בפרק א' לחוק המוצע.

סעיף 2 מוצע להסמיך את שר המשפטים ואת השר לביטחון הפנים להכריז במשותף, לאחר קבלת חוות דעת ממשרד הבריאות, ולאחר שנועצו בגורמים המקצועיים הרלוונטיים במשרדם, כמו נציב בתי הסוהר ומנהל בתי המשפט, כי רק חלק מהדיונים בבית משפט שבהם נדרשת על פי דין נוכחות עצורים או אסירים יתקיימו

⁸ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

⁹ ס"ח התשט"ו, עמ' 68.

¹⁰ ס"ח התשכ"א, עמ' 118.

¹¹ ס"ח התשכ"ג, עמ' 20.

(ב) הכרזה על הגבלה חלקית תיכנס לתוקף עם נתינתה ותתפרסם ברשומות בהקדם האפשרי.

(ג) הכרזה על הגבלה חלקית תהיה לתקופה שלא תעלה על חודש ימים; השרים רשאים להאריך יחד את תקופת תוקפה של ההכרזה לתקופות נוספות שלא יעלו על חודש ימים כל אחת, אם שוכנעו, לאחר קבלת חוות דעת משרד הבריאות, כי ממשיות להתקיים הנסיבות המפורטות בסעיף קטן (א).

(ד) שוכנעו השרים, לאחר קבלת חוות דעת משרד הבריאות, כי הנסיבות המפורטות בסעיף קטן (א), אינן מתקיימות עוד, יבטלו יחד את ההכרזה על הגבלה חלקית, בלא דיחוי; ביטול ההכרזה כאמור ייכנס לתוקף עם נתינתו, והודעה על הביטול תפורסם ברשומות בהקדם האפשרי.

(ה) הודעה על מתן הכרזה על הגבלה חלקית כאמור בסעיף קטן (א) או על ביטולה כאמור בסעיף קטן (ג) תימסר להנהלת בתי המשפט, למשטרת ישראל, לשירות בתי הסוהר, לפרקליטות המדינה, לסניגוריה הציבורית, לשכבת עורכי הדין ולאגף לסיוע משפטי במשרד המשפטים, עם הינתנה.

3. (א) בתקופת תוקפה של הכרזה על הגבלה חלקית יחולו הוראות אלה:

(1) בכל יום יובאו לבתי המשפט מרב העצורים והאסירים שניתן להביא תוך יישום הוראות הדין והוראות משרד הבריאות, לצורך השתתפותם בדיונים שנשיא בית המשפט הורה על קיומם בנוכחות העצור או האסיר; נשיא בית המשפט רשאי להורות על קיום דיון בנוכחות עצור או אסיר בהתאם לסדר העדיפויות שלהלן:

קביעת הדיונים
שיתקיימו בנוכחות
עצורים ואסירים
בתקופת תוקפה
של הכרזה על
הגבלה חלקית

ד ב ר י ה ס ב ר

הנסיבות המפורטות בסעיף קטן (א) המוצע, יוכלו השרים לשוב ולהכריז כאמור.

מוצע כי מעבר לפרסומה ברשומות, הודעה על הכרזת השרים או על ביטולה תימסר, עם נתינתה, לגופים הנוגעים בדבר – הנהלת בתי המשפט, משטרת ישראל, שירות בתי הסוהר, פרקליטות המדינה, הסניגוריה הציבורית, לשכת עורכי הדין והאגף לסיוע משפטי במשרד המשפטים.

סעיף 3 מוצע לקבוע כי משניתנה הכרזה על הגבלה חלקית לפי סעיף 2 לחוק המוצע, יחולו הוראות

סעיף 3 לחוק המוצע לעניין אופן קביעת הדיונים שיתקיימו מדי יום בנוכחות עצור או אסיר.

לסעיף קטן (א) לפסקה (1)

מוצע לתת לנשיא בית משפט או בית דין (להלן – בית משפט), לרבות סגן הנשיא (להלן בדברי ההסבר לפרק א' המוצע – נשיא בית משפט או הנשיא) סמכות להורות אילו דיונים יתקיימו בכל יום בנוכחות עצור או אסיר בבית המשפט שבמחוזו, באופן שיאפשר להביא בכל יום את מרב העצורים והאסירים שניתן להביא תוך עמידה בהוראות הדין (ובכלל זה תקנות שעת החירום השונות שהותקנו כאמור החל מאמצע חודש מרס 2020) ובהוראות משרד הבריאות.

להכריז כאמור תינתן לשר המשפטים, שהוא השר האחראי על החוקים הנוגעים לסדרי הדין בדיונים ועל מערכת בתי המשפט, וזאת יחד עם השר לביטחון הפנים שהוא השר האחראי על שירות בתי הסוהר ובתוך כך על שלומם ובריאותם של העצורים, האסירים והסוהרים.

הכרזה על הגבלה חלקית לפי סעיף קטן (א) המוצע, תאפשר היערכות משתנה מזמן לזמן, בהתחשב בשיעור העצורים והאסירים, בהוראות משרד הבריאות באותה עת ובאפשרות של המערכות השונות לקיים את ההוראות, תוך הבטחה כי הפגיעה בזכויות הדיוניות של העצורים והאסירים תהיה מצומצמת. ההכרזה תוגבל, על פי המוצע, לתקופה של עד חודש ימים, והשרים יוכלו להאריך יחד את תקופת תוקפה של ההכרזה לתקופות נוספות שלא יעלו על חודש ימים כל אחת, אם שוכנעו כי ממשיות להתקיים הנסיבות המצדיקות את ההכרזה. גם הארכה זו תיעשה לאחר קבלת חוות דעת מטעם משרד הבריאות.

נוסף על כך מוצע להסמיך את השרים לבטל יחד את ההכרזה אם שוכנעו, לאחר קבלת חוות דעת משרד הבריאות, שחדלו להתקיים הנסיבות המצדיקות את ההכרזה, וזאת בלא דיחוי. ההסדר המוצע לעניין זה נועד לאפשר גמישות בהתאם לשינוי הנסיבות. כך, אם לאחר שתבוטל ההכרזה, וכל עוד לא הסתיימה תקופת הוראת השעה, תהיה התפרצות נוספת של הנגיף ויתקיימו

(א) דיון שבו מובאות ראיות לבירור האשמה לפי סימן ה' לפרק ה' לחוק סדר הדין הפלילי, של נאשם שהוא עצור; לעניין זה תינתן עדיפות לדיון בעניינו של נאשם השוהה במעצר זמן רב יותר;

(ב) דיון ראשון לפי סעיף 15 לחוק המעצרים, ודיון לפי סעיף 21 לחוק האמור, שלגביו הודיע בא כוח הנאשם מבעוד מועד כי בכוונתו להעלות טענות לעניין דיות הראיות, עילת המעצר או חלופת מעצר וכן דיון לפי סעיף 4 לחוק סמכויות שעת חירום (מעצרים), התשל"ט-1979¹² (בסעיף זה – חוק סמכויות שעת חירום (מעצרים)), דיון לפי סעיף 5 לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002¹³, ודיון ראשון לפי סעיף 7 לחוק ההסגרה, התשי"ד-1954¹⁴;

(ג) דיון בעניינו של עצור לפי סעיפים 15, 17, 21, 47, 52, 53, 62 או 62א לחוק המעצרים, שאינו מנוי בפסקת משנה (ב), דיון לפי סעיפים 5 ו-7 לחוק סמכויות שעת חירום (מעצרים) או דיון לפי סעיפים 14ג(ד) ו-14ד(ב) לחוק לנשיאת עונש מאסר במדינת אזרחותו של האסיר, התשנ"ז-1996¹⁵;

(ד) דיון בהליך פלילי שאינו מנוי בפסקאות משנה (א) עד (ג);

(ה) דיון בעתירת אסיר, דיון לפי חוק שחרור על תנאי ממאסר או דיון בעניין החזקת אסיר בהפרדה לפי סעיפים 19ה עד 19ז לפקודת בתי הסוהר;

(ו) דיון שאינו מנוי בפסקאות (א) עד (ה) שעצור או אסיר צד לו;

ד ב ר י ה ס ב ר

בשל אותו כתב אישום, תקופה המצטרפת כדי תשעה חודשים, ומשפטו בערכאה ראשונה לא נגמר בהכרעת דין, ישוחרר מן המעצר זאת, אלא אם כן בית המשפט העליון האריך את מעצרו בהתאם לסמכותו לפי סעיף 62 לחוק האמור. דהיינו, אי-קיום דיוני הבאת ראיות בעניינו של נאשם שהוא עצור עלול להביא לשחרורו, אף אם קיימת עילת מעצר לפי סעיף 21 לחוק המעצרים. על רקע כל אלה, מוצע כאמור לקיים בראש ובראשונה דיונים אלה.

לאחר העצורים הנזכרים לעיל, מוצע כי יובאו עצורים (חשודים ונאשמים), לדיוני המעצר בעניינם, שכן מדובר בהליך שבמסגרתו מתקבלת החלטה בדבר שלילת חירותו של אדם טרם הורשע בדיון, ועל כן ישנה חשיבות לאפשר ככל האפשר, את נוכחותם בדיון. לעניין זה מוצע לתת עדיפות קודם כול לדיון ראשון של מעצר המתקיים לפי סעיף 15 לחוק המעצרים, דהיינו, דיון בבקשה להארכת מעצר של חשוד. זאת מאחר שמדובר בדיון מהותי ובו יש חשיבות לאפשר לבית המשפט, ככל האפשר, להתרשם ישירות מהחשוד. לצדו, מוצע לתת עדיפות דיון בעניינו של עצור עד תום ההליכים (דהיינו נאשם), שבא כוחו הודיע מבעוד מועד כי בכוונתו לטעון לעניין דיות הראיות, עילת המעצר וחלופת מעצר. דהיינו, לאו דווקא הדיון הראשון בעניינו. המטרה היא לתת עדיפות לדיוני

עוד מוצע להבנות את שיקול דעתו של הנשיא בבואו לקבוע אילו דיונים יתקיימו בכל יום, על ידי קביעת סדר קדימויות בין סוגי הדיונים השונים שבהם קיימת על פי דין חובת נוכחות של העצור או האסיר, וזאת כמפורט להלן.

מוצע כי ראשית יובאו עצורים עד תום ההליכים (דהיינו, נאשמים), שבעניינם מתקיים דיון שבו מובאות ראיות לבירור האשמה לפי סימן ה' לפרק ה' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן – חוק סדר הדין הפלילי). לעניין זה מוצע לתת עדיפות לקיום דיון מהסוג האמור בעניינו של נאשם השוהה במעצר זמן רב יותר. קיים קושי מעשי ומהותי לקיים דיוני שמיעת ראיות, הכוללים שמיעת עדויות לרבות עדות הנאשם עצמו, כאשר הנאשם אינו נוכח בדיון אלא רק משתתף בו באמצעות מכשיר טכנולוגי. לפיכך, אם לא ניתן להביא עצורים אלה לבית המשפט, בשל ההכרח על הגבלה חלקית או מלאה, המשמעות היא כי במשך כל תקופת ההכרח לא מתקיימים דיוני שמיעת ראיות בהליך בעניינם. יש אפוא חשיבות ראשונה במעלה לתת קדימות למשפטם של עצורי תום ההליכים, היושבים במעצר זמן רב, לפני קיום דיונים אחרים.

בהקשר זה יצוין כי לפי סעיף 61 לחוק המעצרים, נאשם שלאחר הגשת כתב אישום נגדו היה נתון במעצר

¹² ס"ח התשל"ט, עמ' 76.

¹³ ס"ח התשס"ב, עמ' 192.

¹⁴ ס"ח התשי"ד, עמ' 174.

¹⁵ ס"ח התשנ"ז, עמ' 6.

¹⁶ ק"ת התש"ף, עמ' 1420.

(2) בכל דיון לפי פסקה (1) תינתן עדיפות לדיון בעניינם של עצור, אסיר או נפגע עבירה שהוא קטין, או בעניינם של עצור או אסיר עם מוגבלות שמקשה באופן ממשי על השתתפותו בדיון;

(3) זהות העצורים והאסירים שיובאו לדיון בעניינם בבית המשפט מדי יום בהתאם להוראות פסקאות (1) ו-(2), תיקבע בתיאום בין שירות בתי הסוהר לבין הנהלת בתי המשפט;

(4) על אף הוראות פסקאות (1) או (2), לעניין סדר העדיפויות הקבוע בהן, רשאי נשיא בית משפט להורות, מטעמים שיירשמו, כי הליך מסוים יתקיים בנוכחות העצור או האסיר, גם אם יש בכך משום סטייה מסדר העדיפויות הקבוע באותן פסקאות, ובלבד שהמספר הכולל של העצורים והאסירים שיובאו באותו יום לא יעלה על המספר המרבי של העצורים והאסירים שאפשר להביא באותו יום לפי הוראות פסקה (1) רישא.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (2)

לצד סדר העדיפויות המוצע לעיל, מוצע לקבוע כלל שלפיו תינתן עדיפות לדיונים מסוימים בתוך כל קבוצה מהקבוצות שבפסקה (1) בנוסחה המוצע. כך מוצע לקבוע כי בכל דיון לפי אותה פסקה תינתן עדיפות לדיון בעניינם של עצור, אסיר או נפגע עבירה שהוא קטין, או בעניינם של עצור או אסיר עם מוגבלות שמקשה באופן ממשי על השתתפותו בדיון.

לפסקה (3)

עוד מוצע לקבוע כי זהות העצורים והאסירים שיובאו לדיון בעניינם בבית המשפט מדי יום בהתאם להוראות פסקאות (1) ו-(2) המוצעות, תיקבע בתיאום בין שירות בתי הסוהר לבין הנהלת בתי המשפט. זאת כדי שמלאכת קביעת הדיונים שיתקיימו מדי יום בנוכחות עצור או אסיר, וגיבוש רשימת העצורים והאסירים שמתוכם יוכל שירות בתי הסוהר להביא עצורים ואסירים לבית המשפט תחת המגבלות הנובעות מהוראות משרד הבריאות והוראות הדין, יתבצעו תחת בקרה והנחיה של גורם מטה מתכלל, הן בשירות בתי הסוהר והן בהנהלת בתי המשפט, ובשיתוף פעולה בין שני הגופים.

לפסקה (4)

לצד הוראת פסקאות (1) או (2) המוצעות, לעניין סדר העדיפויות הקבוע בהן, מוצע לתת לנשיא בית משפט סמכות להורות, מטעמים שיירשמו, כי הליך מסוים יתקיים בנוכחות העצור או האסיר, גם אם יש בכך משום סטייה מסדר העדיפויות הקבוע באותן פסקאות, אך זאת רק אם אין בכך כדי להביא לחריגה מהמספר המרבי של עצורים ואסירים שאפשר להביא באותו יום לפי אותן פסקאות.

המעצרים המהותיים שבהם נטענות טענות לגופה של בקשת המעצר מאותו טעם מוצע לכלול בקבוצה זו גם דיון מעצר ראשון בעניינו של עצור מינהלי לפי סעיף 4 לחוק סמכויות שעת חירום (מעצרים), התשל"ט-1979 (להלן – חוק סמכויות שעת חירום (מעצרים)). דיון ראשון לפי סעיף 5 לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002 (להלן – חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים), ודיון ראשון לפי סעיף 7 לחוק ההסגרה, התשי"ד-1954 (להלן – חוק ההסגרה).

בקבוצה השלישית בסדר העדיפויות מוצע לכלול את שאר דיוני המעצרים לפי חוק המעצרים, וכן דיון לפי סעיפים 5 ו-7 לחוק סמכויות שעת חירום (מעצרים) ודיון לפי סעיפים 14ג(ד) ו-14ד(ב) לחוק לנשיאת עונש מאסר במדינת אזרחותו של האסיר, התשנ"ז-1996 (להלן – חוק לנשיאת עונש מאסר במדינת האזרחות).

בקבוצה הרביעית בסדר העדיפויות מוצע לכלול דיון בהליך פלילי שאינו מנוי בפסקאות משנה (א) עד (ג) המוצעות (כגון דיון הקראה, מתן הכרעת דין וגזר דין).

בקבוצה החמישית בסדר העדיפויות מוצע לכלול דיון בעתירת אסיר לפי סעיף 62 לפקודת בתי הסוהר (להלן – עתירת אסיר), דיון לפי חוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001 (להלן – חוק שחרור על תנאי ממאסר), או דיון בעניין החזקת אסיר בהפרדה לפי סעיפים 19 עד 119 לפקודת בתי הסוהר.

הקבוצה השישית בסדר העדיפויות היא קבוצה שיווית והיא כוללת את כל שאר הדיונים שאינם מנויים בפסקאות משנה (א) עד (ה) המוצעות, שעצור או אסיר צד לו.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א)1, אם מתקיימים דיונים בעניין עתירת אסיר או דיונים לפני ועדת שחרורים לפי חוק שחרור על תנאי ממאסר באולמות בתי משפט הסמוכים לבתי הסוהר, ולא מתקיימים בהם דיונים אחרים בהליכים פליליים, יובאו לדיונים אלה בכל יום מרב העצורים והאסירים שניתן להביא תוך יישום הוראות הדין והוראות משרד הבריאות.

(ג) בסעיף זה, "הוראות משרד הבריאות" – הנחיות ונהלים של משרד הבריאות הנוגעים למניעת התפשטות נגיף הקורונה שפורסמו באתר האינטרנט של משרד הבריאות, וכן הנחיות לנקיטת פעולות ולשימוש באמצעים לצורך הקטנת הסיכון להדבקה בנגיף, שנכללו בחוות דעת משרד הבריאות.

(א) על אף הוראות סעיף 2, שוכנעו השרים, לאחר קבלת חוות דעת לעניין זה מטעם משרד הבריאות, כי קיימת התפשטות רחבת היקף של נגיף הקורונה במדינה או במקומות מעצר ובתי סוהר, וכי בשל כך קיים סיכון מוגבר להתפשטות נגיף הקורונה במקומות מעצר ובתי סוהר, רשאים הם להכריז יחד, באישור הממשלה, כי לא ניתן לקיים דיונים בבית משפט בנוכחות עצורים ואסירים, במדינה כולה או בחלק ממנה (בפרק זה – הכרזה על הגבלה מלאה); לעניין זה, חוות דעת משרד הבריאות תתייחס למצב התחלואה בשל נגיף הקורונה באותה עת במדינה, ובפרט לסיכון הבריאותי הטמון בהבאת עצורים ואסירים לבתי משפט ובשהייתם בהם.

(ב) הכרזה על הגבלה מלאה תהיה לתקופה שלא תעלה על 14 ימים; השרים רשאים להאריך יחד את תקופת תוקפה של ההכרזה לתקופות נוספות שלא יעלו על 14 ימים כל אחת, אם שוכנעו, לאחר קבלת עמדת משרד הבריאות, כי ממשיכות להתקיים הנסיבות המפורטות בסעיף קטן (א).

(ג) על הכרזה על הגבלה מלאה יחולו הוראות סעיף 2(ב), (ד) ו(ה).

4. הכרזה על אי-קיום דיונים בנוכחות עצורים או אסירים

ד ב ר י ה ס ב ר

מדי יום, כוללות על פי המוצע הנחיות ונהלים של משרד הבריאות הנוגעים למניעת התפשטות נגיף הקורונה, שפורסמו באתר האינטרנט של משרד הבריאות. כמו כן כוללות הוראות אלה הנחיות לנקיטת פעולות ולשימוש באמצעים להקטנת הסיכון להדבקה בנגיף במהלך הבאתם של עצורים ואסירים לבתי משפט, שהייתם בהם וחזרתם למקומות המעצר ובתי הסוהר שנכללו בחוות הדעת מטעם משרד הבריאות, שקיבלו השרים לפי מתן ההכרזה.

סעיף 4 מוצע להסמיך את שר המשפטים והשר לביטחון הפנים (להלן – השרים) להכריז יחד כי לא ניתן לקיים דיונים בבית משפט בנוכחות עצורים ואסירים, במדינה כולה או בחלק ממנה (להלן – הכרזה על הגבלה מלאה). זאת, לאחר קבלת חוות דעת מטעם משרד הבריאות, ולאחר שנועצו בגורמים המקצועיים הרלוונטיים במשרד, כמו נציב בתי הסוהר ומנהל בתי המשפט, ושוכנעו כי בשל התפשטות רחבת היקף של נגיף הקורונה במדינה או במקומות מעצר ובתי סוהר, קיים סיכון מוגבר להתפשטות נגיף הקורונה באותם מקומות. משמעות ההכרזה היא כי כל הדיונים בעניינם של עצורים ואסירים בבית המשפט יתקיימו שלא בנוכחותם.

מוצע לקבוע כי השרים יהיו מוסמכים להכריז יחד כאמור לגבי המדינה כולה או לגבי חלק ממנה, כלומר, לגבי

חריג זה מאפשר לנשיא בית המשפט לשקול שיקולים נוספים, בלי לשנות את מכסת העצורים והאסירים שנקבעה לדיון באותו יום.

לסעיף קטן (ב)

מכיוון שבאולמות הסמוכים לבתי הסוהר מתקיימים בימי שגרה דיונים לפני ועדות שחרורים לפי חוק שחרור על תנאי ממאסר (להלן – דיוני ועדות שחרורים) או דיונים הנוגעים לעתירות אסירים, והם מותאמים לכך, מוצע לקבוע לגבי דיונים בעתירות אסירים ולגבי דיוני ועדות שחרורים, כי אם אלה מתקיימים באולמות הסמוכים לבתי הסוהר, וכל עוד נמצא כי לא ניתן לקיים דיונים פליליים אחרים (שעל פי המוצע לעיל, קודמים בסדר העדיפות לנוכחות פיזית של העצור או האסיר על פני דיוני עתירות אסירים ודיוני ועדות שחרורים), יתקיימו הדיונים בעתירות אסירים ודיוני ועדות השחרורים באולמות אלה בנוכחות העצורים או האסירים, וזאת גם אם יש בכך חריגה מסדר העדיפויות המוצע בפסקה (1) של סעיף קטן (א) כנוסחו המוצע. מוצע כי לדיונים אלה יובאו בכל יום מרב העצורים והאסירים שניתן להביא תוך עמידה בהוראות הדין ובהוראות משרד הבריאות.

לסעיף קטן (ג)

הוראות משרד הבריאות, שלפיהן תיקבע מכסת העצורים והאסירים שיהיה ניתן להביא לבית המשפט

סימן ג': השתתפות עצור או אסיר בדיון שאינו דיון מעצר באמצעים טכנולוגיים – הוראת שעה

5. עד תום תקופת תוקפן של תקנות שעת החירום (נגיף הקורונה החדש) (נוכחות עצורים ואסירים בדיונים בבתי המשפט ובבתי הדין), התש"ף-2020¹⁶ (להלן – תקנות שעת החירום), וכן בתקופת תוקפה של הכרזה על הגבלה חלקית או הכרזה על הגבלה מלאה, יחולו הוראות סימן זה לגבי השתתפותם של עצורים או אסירים בדיונים שאינם דיוני מעצר, שלא ניתן לקיימם בנוכחות העצורים או האסירים בשל תקנות שעת החירום או בשל הכרזה כאמור, ואם חלה הכרזה על הגבלה מלאה – לגבי השתתפותם של עצורים או אסירים השוהים במקומות מעצר או בבתי הסוהר שחלה לגביהם ההכרזה בדיונים כאמור.
6. (א) נדרשה לפי דין, לרבות לפי החלטת בית משפט, נוכחותו של עצור או אסיר בדיון כאמור בסעיף 5, יתקיים הדיון שלא בנוכחותו של העצור או האסיר אלא בהשתתפותו באמצעות מכשיר טכנולוגי שיקצה שירות בתי הסוהר ושמאפשר העברת קול ותמונה בזמן אמת, ואם אין מכשיר טכנולוגי זמין מסוג זה בעת קיום הדיון בעניינו של אותו עצור או אסיר – באמצעות מכשיר כאמור שמאפשר העברת קול בלבד; היה הדיון כאמור דיון בהליך פלילי, יתקיים הדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי המאפשר העברת קול בלבד רק אם העצור או האסיר הסכים לכך.

השתתפות עצור או אסיר בדיון שאינו דיון מעצר באמצעי טכנולוגי

ד ב ר י ה ס ב ר

הגבלה מלאה (ביחס למקומות מעצר ובתי סוהר שלגביהן חלה ההכרזה), יחול ההסדר המוצע בסימן ג' לפרק א' לחוק המוצע יחול על כל הדיונים שאינם דיוני מעצר ושלא ניתן לקיים בנוכחות עצורים ואסירים בהתאם למנגנון שנקבע בסימן ב' לפרק א' לחוק המוצע. הוזה אומר: אם מדובר בתקופה שבה חלה הכרזה על הגבלה חלקית, יחולו הוראות סימן ג' לפרק א' לחוק המוצע על כל הדיונים, שאינם דיוני מעצר, אשר נשיא בית המשפט או נשיא בית הדין לא קבע כי יתקיימו בנוכחות העצור או האסיר, בהתאם לסדר העדיפויות שבסעיף 3 לחוק המוצע; ואם מדובר בתקופה שבה עומדת בתוקף הכרזה על הגבלה מלאה, יחולו הוראות סימן ג' לפרק א' לחוק המוצע על כל הדיונים (בעניינם של עצורים או אסירים השוהים בבית סוהר או במקום מעצר שחלה לגביו ההכרזה), שמתקיימים בבתי המשפט ובתי הדין, ואינם דיוני מעצר. כמפורט להלן בדברי ההסבר לסעיף 14 להצעת החוק, יחולו לעניין נוכחותם של עצורים ואסירים בדיוני מעצר, הוראות סימן ד' לפרק א' לחוק המוצע.

סימן 6 לסעיף קטן (א)

מוצע כי בדיון בהליך פלילי או אזרחי שבו נדרשת נוכחותו של עצור או אסיר לפי דין, השתתפותו בדיון תתבצע באמצעות מכשיר טכנולוגי שיקצה שירות בתי הסוהר המאפשר העברת קול ותמונה בזמן אמת (היוועדות חיות). בהעדר מכשיר טכנולוגי כאמור, ישתתף העצור או

חלק ממקומות המעצר ובתי הסוהר במדינה, הכול בהתאם לנסיבות. עוד מוצע לקבוע, בדומה למוצע לעניין הכרזה על הגבלה חלקית לפי סעיף 2 לחוק המוצע, כי ההכרזה תיכנס לתוקף עם נתינתה ותפורסם ברשומות בהקדם האפשרי.

מוצע לקבוע כי הכרזה על הגבלה מלאה תהיה לתקופה שלא תעלה על 14 ימים, וכי השרים יוכלו להאריך יחד את תקופת תוקפה של ההכרזה לתקופות נוספות שלא יעלו על 14 ימים כל אחת, אם שוכנעו, לאחר קבלת עמדת משרד הבריאות, כי ממשיכות להתקיים הנסיבות שבשלן ניתנה ההכרזה מלכתחילה. דהיינו, כי עדיין קיים סיכון מוגבר להתפשטות נגיף הקורונה במקומות מעצר ובתי סוהר. מאחר שמשמעות ההכרזה על הגבלה מלאה היא פגיעה בזכותם של כלל העצורים והאסירים לנוכחות בדיונים, מוצע להגביל את תקופת תוקפה ל-14 ימים כאמור, ואילו את תקופת תוקפה של ההכרזה על הגבלה חלקית מוצע להגביל לחודש ימים. כמו כן מוצע להחיל לעניין הכרזה על הגבלה מלאה את הוראות סעיף 2(ב) לחוק המוצע שעניינו במועד כניסתה לתוקף וחובת פרסומה ברשומות, סעיף 2(ד) לחוק המוצע שעניינו בסמכות השרים לבטל את ההכרזה, וסעיף 2(ה) לחוק המוצע, שעניינו בחובת מתן הודעה על ההכרזה לגופים הנוגעים בדבר.

סימן 5 מוצע לקבוע כי עד תום תקופת תוקפן של תקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים וכן בתקופת תוקפן של הכרזה על הגבלה חלקית או הכרזה על

¹⁷ ס"ח התשנ"ה, עמ' 393.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), חלה הכרזה על הגבלה מלאה, והיה הדיון כאמור באותו סעיף קטן דיון בהליך פלילי, דיון בענייני משפחה כהגדרתם בחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995¹⁷, ובכלל זה דיון כאמור בעניין ילדו של אסיר או עצור, או דיון בהליך לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ף-1960¹⁸, בעניין ילדו של אסיר או עצור ומצא נשיא בית המשפט כי על אף הסיכון המוגבר כאמור בסעיף 4(א), מתקיימים כל אלה, רשאי הוא, באופן חריג, להורות כי הדיון יתקיים בנוכחותו של העצור או האסיר, וזאת לאחר שקיבל את עמדת הצדדים ועמדה בכתב מטעם שירות בתי הסוהר:

- (1) קיים צורך חיוני ודחוף לקיים את הדיון בנוכחותו של העצור או האסיר;
- (2) קיומו של הדיון לפי הוראות סעיף קטן (א) או דחיית הדיון יגרמו לפגיעה ממשית ובלתי מידתית בעצור או באסיר;
- (3) על בית המשפט להתרשם מהעצור או מהאסיר פנים אל פנים, לרבות אם העצור או האסיר הוא אדם עם מוגבלות ולא ניתן לערוך את התאמות הנגישות הנדרשות באולם בית המשפט באופן שיאפשר את השתתפותו בדיון באמצעי טכנולוגי בהתאם להוראות לפי סעיף 13.

ד ב ר י ה ס ב ר

כי הדיון יתקיים בנוכחותו הפיזית של העצור או האסיר, זאת בהתקיים כמה תנאים מצטברים כמפורט להלן: התנאי הראשון הוא שנשיא בית המשפט או נשיא בית הדין מצא כי חרף הסיכון המוגבר להתפשטות הנגיף שבשלו ניתנה הכרזה על הגבלה מלאה, קיים צורך חיוני ודחוף לקיים את הדיון בנוכחות פיזית של העצור או האסיר; התנאי השני הוא שדיון בהשתתפותו של העצור או האסיר באמצעות מכשירים טכנולוגיים או דחיית הדיון יגרמו לפגיעה ממשית ובלתי מידתית בו; התנאי השלישי הוא שבית המשפט או בית הדין סבור כי עליו להתרשם מהעצור או מהאסיר פנים אל פנים; מוצע כי תנאי זה יכלול גם מקרה שבו העצור או האסיר הוא אדם עם מוגבלות ולא ניתן לאפשר את השתתפותו בדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי תוך עריכת התאמות הנגישות הנדרשות באולם בית המשפט בהתאם לקבוע בסעיף 13 לחוק המוצע (כפי שיוסבר להלן).

נשיא בית המשפט יורה על קיום הדיון בנוכחותו של העצור או האסיר לפי הוראות סעיף קטן (ב) כנוסחו המוצע, רק לאחר שקיבל את עמדת הצדדים ושירות בתי הסוהר (בין השאר בהתחשב בקושי ובסיכון הטמון בהבאת העצור או האסיר לבית המשפט לנוכח מצב החירום). מאחר ששירות בתי הסוהר אינו צד להליך, עמדתו תינתן בכתב. מוצע להקנות את הסמכות המתוארת לעיל לנשיא בית המשפט, נשיא בית דין או נשיא בית משפט לנוע, כדי שההחלטה החריגה תתקיים תוך בחינה מערכתית, המתחייבת מכך שהוראות משרד הבריאות חלות על אוכלוסיית העצורים והאסירים כמכלול.

האסיר בדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי שמאפשר העברת קול בלבד (שיחת טלפון). על פי המוצע, אם ההליך הוא הליך פלילי ניתן להורות על השתתפותו של העצור או האסיר באמצעות הטלפון רק בתנאי שהוא נתן את הסכמתו לכך. מאחר שמדובר בדיון שאינו בנוכחותו של העצור או האסיר וכמוצע בסעיף 7 להצעת החוק, במקרה זה, בדיון פלילי, קיימת חובת מינוי סניגור וכן מתן שיחת היוועצות לעצור או לאסיר, ברי כי הסכמת העצור או האסיר תינתן לאחר שנועץ בסניגורו.

לסעיף קטן (ב)

מוצע לקבוע חריג להסדר האמור, שיחול במקרה שחלה הכרזה על הגבלה מלאה. זאת, משום שכאשר מדובר בהכרזה על הגבלה חלקית, חל סעיף 3(א)(4) לחוק המוצע שלפיו נשיא בית המשפט או בית הדין מוסמך להורות על קיום הליך בנוכחות עצור או אסיר, מטעמים שיירשמו. כאשר חלה הכרזה על הגבלה מלאה, המשמעות היא כי ישנה סכנה כה משמעותית בקיום דיונים בנוכחות עצורים ואסירים, עד כדי כך שהכלל שמוצע לקבוע הוא שלא ניתן לקיים דיונים בנוכחותם כלל. לכן מוצע חריג מצומצם יותר, ולפיו בדיון בהליך פלילי, בדיון בענייני משפחה (למשל – הליכי גירושין, מזונות, אימוץ וכדומה) אשר מתנהל בבית משפט לענייני משפחה או בבית דין דתי, ובכלל זה דיון כאמור בעניין ילדו של עצור או אסיר, או בדיון בהליך לפי חוק נוער (טיפול והשגחה), התש"ף-1960, בעניין ילדו של אותו אסיר או עצור, יוכל נשיא בית המשפט להורות

¹⁸ ס"ח התש"ף עמ' 52.

(ג) הוראות סעיף קטן (ב) לא יחולו לעניין עצור או אסיר שחלה לגביו חובת בידוד מכוח צו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש) (בידוד בית והוראות שונות) (הוראת שעה), התש"ף-2020¹⁹ (בחוק זה – צו בידוד בית), או מכוח צו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש 2019) (בידוד בבית חולים) (הוראת שעה), התש"ף-2020²⁰ (בחוק זה – צו בידוד בבית חולים).

(ד) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), עצור או אסיר שחלה לגביו חובת בידוד מכוח צו בידוד בית או מכוח צו בידוד בבית חולים, ושוהה בבידוד במקום מעצר או בבית סוהר בהתאם להוראות רופא לפי סעיף 2(ג) לצו כאמור, ישתתף בדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי שיקצה שירות בתי הסוהר המאפשר לקיים את הדיון תוך עמידה בהוראות הצו האמור, ומאפשר לכל הפחות העברת קול; לא ניתן לאפשר את קיום את הדיון בהשתתפותו של העצור או האסיר באמצעות מכשיר טכנולוגי המאפשר העברת קול וגם תמונה בזמן אמת, תוך עמידה בהוראות הצו האמור, רשאי בית המשפט להורות על השתתפותו של העצור או האסיר בדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי המאפשר העברת קול בלבד, רק אם שוכנע כי מתקיימים שני אלה:

(1) דחיית הדיון למועד אחר תביא לפגיעה בלתי מידתית בעצור או באסיר או באינטרס הציבורי;

(2) השתתפות העצור או האסיר בדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי כאמור לא תביא לפגיעה בלתי מידתית בו.

7. על דיון בהשתתפות עצור או אסיר שמתקיים באמצעות מכשיר טכנולוגי לפי הוראות סעיף 6, יחולו הוראות אלה:

אופן קיום דיון
באמצעים
טכנולוגיים

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ג)

הסוהר הבאים במגע עם העצורים חבי הבידוד, ובהתחשב בהיקף המוגבל של הסוהרים שנחשפים לאגף המבודד, הוראות הבידוד מקשות על השתתפותו של העצור או האסיר בדיון באמצעות היוועדות חזותית. לכן מוצע לאפשר במקרים חריגים אלה גם את קיום הדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי המאפשר העברת קול בלבד (מכשיר טלפון).

לצד זאת, מכיוון שבדיונים שאינם דיוני מעצר במקרים רבים ניתן לדחות את מועד הדיון בלי לפגוע פגיעה בלתי מידתית בעצור, באסיר או באינטרס הציבורי, מוצע לקבוע כי השתתפות העצור או האסיר בדיון באמצעות הטלפון בלבד תוגבל למקרים שבהם הוא לא יכול להשתתף בדיון בהיוועדות חזותית משום שהוא בבידוד, ובית המשפט שוכנע כי דחיית הדיון תביא לפגיעה בלתי מידתית בעצור או באסיר או באינטרס הציבורי וכי השתתפותו בדיון בדרך זו לא תביא לפגיעה בלתי מידתית בו.

סעיף 7 מוצע לקבוע תנאים נוספים הנוגעים לאופן ניהול כל הדיונים שבהם משתתפים עצורים או אסירים באמצעים טכנולוגיים כמפורט בסעיף 6 להצעת החוק. מוצע לקבוע כי על הדיון להתקיים בדרך שתבטיח כי כל המשתתפים – עצור או אסיר, סניגור, שוטר או תובע, נפגע עבירה בהליך פלילי, השופט וכל אדם אחר שנוכחותו

מוצע לקבוע כי הוראות החריג המוצע בסעיף קטן (ב) לא יחולו לגבי עצור או אסיר אשר נמצאים בבידוד לפי הוראות צווי משרד הבריאות – צו בידוד בית או צו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש 2019) (בידוד בבית חולים) (הוראת שעה), התש"ף-2020 (להלן – צו בידוד בבית חולים) – ולכן לא ניתן לקבוע כי יתייצבו פיזית בבית המשפט.

לסעיף קטן (ד)

מוצע לקבוע הוראה מיוחדת ביחס להשתתפותו בדיון של עצור או אסיר שחלה לגביו חובת בידוד מכוח צו בידוד בית או צו בידוד בבית חולים. בשל הוראות צווי הבידוד האמורים, לא ניתן להוציא עצור או אסיר כאמור מתאו ולהביאו למקום במיתקן הכליאה שבו מצויים המכשירים הטכנולוגיים שבאמצעותם משתתפים העצורים או האסירים בדיונים, בלי לסכן את הסוהרים ואת העצורים והאסירים האחרים.

לנוכח המגבלות הנגזרות מהוראות צווי הבידוד האמורים וסכנת ההדבקה בנגיף הקורונה, שמחייבות גם חיטוי עיתי של מכשיר הטלפון בין עצור לעצור, הגנה מפני הדבקה הידית של עצורים ומיגון של אנשי שירות בתי

¹⁹ ק"ת התש"ף, עמ' 516.

²⁰ ק"ת התש"ף, עמ' 620.

(1) הדיון יתקיים בדרך שתבטיח כי בעלי הדין המשתתפים בדיון, ובכלל זה העצור או האסיר, והשוטט או כל אדם אחר שנוכחותו נדרשת בדיון, ובדיון בהליך פלילי – גם הסניגור והשוטט או התובע, לפי העניין, ונפגע העבירה, ישמעו ויראו זה את זה במהלך הדיון, והכול בהתאם למכשיר הטכנולוגי שבאמצעותו יתקיים הדיון; אין בהוראות פסקה זו כדי לגרוע מהוראות כל דין לעניין נוכחות נפגע עבירה בדיון;

(2) הדיון יתקיים באופן שימנע, ככל האפשר, את הפגיעה בעצור או באסיר ובאינטרס הציבורי, בשל כך שהדיון מתקיים בלא נוכחותו;

(3) תתאפשר שיחה חסויה בין העצור או האסיר לסניגורו או בא כוחו, לפי העניין, בסמוך לפני הדיון, במהלכו ומיד לאחריו, לשם ייעוץ משפטי בלבד; השיחה תתקיים באופן שיבטיח את סודיותה והוראות סעיף 13(א)(2) לחוק האזנת סתר, התשל"ט-1979,²¹ לא יחולו לגבי שיחה כאמור;

(4) היה הדיון כאמור דיון בהליך פלילי, יתקיים הדיון בנוכחות סניגורו של העצור או האסיר, ואם אינו מיוצג, ימנה לו בית המשפט סניגור.

(א) על אף הוראות סעיף 6, היה הדיון כאמור בסעיף 5 דיון שנשמעת עדות לפי סימן ה' לפרק ה' לחוק סדר הדין הפלילי, לא יתקיים הדיון שלא בנוכחותו של העצור או האסיר אלא בהשתתפותו באמצעות מכשיר טכנולוגי, כאמור בסעיף 6(א), אלא אם כן הורה על כך בית המשפט, בהסכמת הצדדים.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), מצא בית המשפט, לבקשת פרקליט מחוז, ראש יחידת התביעות במשטרה או בא כוחו של העצור או האסיר, כי מדובר במקרה חריג שבו קיימים טעמים מיוחדים שיירשמו שמחייבים שמיעת עד באופן דחוף, ולא ניתן להביא את העצור או האסיר לבית המשפט באותו יום לפי הוראות סעיף 3, רשאי בית המשפט להורות על השתתפותו של העצור או האסיר בדיון כאמור בסעיף קטן (א) באמצעות מכשיר טכנולוגי כאמור בו, ובלבד ששוכנע כי מתקיימים שני אלה:

8. השתתפות עצור או אסיר באמצעי טכנולוגי בדיון שבו נשמעת עדות

דבריו הסבר

(2) לחוק האזנת סתר, התשל"ט-1979 (להלן – חוק האזנת סתר), המתיר זאת. כמו כן מובהר כי השיחה תתקיים באופן שיבטיח את סודיותה.

סעיף 8 לסעיף קטן (א)

שמיעת עדות כאשר העצור או האסיר משתתפים בדיון באמצעי טכנולוגי אינה דבר של מה בכך ומוצע לקבוע כי ברירת המחדל היא שהשתתפות העצור או האסיר באמצעי טכנולוגי בדיון שבו נשמעת עדות תהיה נתונה לשיקול דעתו של בית המשפט ומותנית בהסכמת הצדדים לכך.

לסעיף קטן (ב)

מוצע לקבוע חריג לצורך בהסכמת הצדדים להשתתפות העצור או האסיר בדיון שבו נשמעת עדות, וזאת רק לדיונים דחופים שלא ניתן לדחותם ושקיומם בדרך זו אינה מביאה לפגיעה בעצור או באסיר. עוד מוצע לקבוע כי מי שיוכלו לבקש לקיים דיון שבו נשמעת עדות בדרך זו, בלי שניתנה הסכמת כל הצדדים, הם פרקליט מחוז או ראש יחידת תביעות או בא כוחו של העצור או האסיר. הקביעה כי בקשה מטעם המדינה במקרה כזה

בדיון נדרשת – רואים זה את זה או לכל הפחות שומעים זה את זה במהלך הדיון, זאת בהתאם למכשיר הטכנולוגי שבאמצעותו יתקיים הדיון. לעניין נפגע עבירה, מוצע להבהיר כי אין בהסדר המוצע כדי לגבור על הוראות הדין שמסדירות את האפשרות לנוכחותו בדיון, והמגבלות עליה.

עוד מוצע לקבוע כי יש לקיים את הדיון באופן שימנע, ככל האפשר, את הפגיעה הנובעת מכך שהעצור או האסיר אינם נוכחים בדיון, אלא משתתפים בו מרחוק.

כאשר הדיון הוא דיון בהליך פלילי, מוצעים בפסקה (3) כנוסחה המוצע תנאים נוספים באשר לאופן ניהול הדיון. בתוך כך, מוצע לקבוע כי הדיון יתקיים בנוכחות הסניגור, ואם העצור או האסיר אינו מיוצג, ימנה לו בית המשפט סניגור (אף במקרים שבהם לא קבועה כיום בדיון חובת מינוי סניגור). עוד מוצע כי תתאפשר שיחה חסויה בין העצור או האסיר לסניגורו בסמוך לפני הדיון, במהלכו ומיד לאחריו, לשם ייעוץ משפטי בלבד. שיחה זו באה חלק ממשג בין העצור או האסיר לסניגורו באולם בית המשפט. שיחה זו היא שיחה חסויה על פי חוק, ומוצע לקבוע במפורש כי לא יהיה ניתן לעשות שימוש בתוצריה גם אם מתקיימים תנאי החריג שבסעיף 13(א)

²¹ ס"ח התשל"ט, עמ' 118.

(1) לא ניתן לדחות את הדיון למועד אחר;

(2) השתתפות העצור או האסיר בדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי כאמור בסעיף קטן (א), לא תביא לפגיעה בו.

9. עצור או אסיר, שעל אף שניתן לקיים את הדיון בעניינו בנוכחותו, לפי הוראות סעיף 3, הסכים להשתתף בדיון כאמור באמצעות מכשיר טכנולוגי, יחולו לעניין השתתפותו בדיון ולעניין אופן קיומו הוראות סעיפים 6 ו-7(1) עד (4).
10. סעיפים 6 עד 9 לא יחולו על דיון בעניינו של עצור או אסיר שבו נשמעת עדותו של העצור או האסיר לפי סימן ה' לפרק ה' לחוק סדר הדין הפלילי.
11. (א) על אף האמור בסעיף 6 ובתקנה 4 לתקנות סדרי דין (עתירות אסירים), התש"ם-1980²², היה הדיון כאמור בסעיף 5 דיון בעתירת אסיר שנדרשת בו נוכחות האסיר, ולא ניתן לקיים את הדיון בנוכחות האסיר כאמור באותו סעיף, ואם חלה הכרזה על הגבלה חלקית – לרבות בשל כך שלא ניתן להביאו לאולם בית משפט הסמוך לבית סוהר, כאמור בסעיף 3(ב), יחולו הוראות אלה:

(1) השתתפותו של העותר בדיון תהיה באמצעות מכשיר טכנולוגי המאפשר העברת קול ותמונה בזמן אמת, ואם אין מכשיר טכנולוגי זמין מסוג זה בעת קיום הדיון, והעותר הסכים לכך – באמצעות מכשיר כאמור המאפשר העברת קול בלבד, והכול באופן שימזעזע, ככל האפשר, את הפגיעה בעותר;

(2) הדיון יתקיים בנוכחות באי כוח הצדדים; לא היה העותר מיוצג, ימנה לו בית המשפט סניגור;

(3) הוראות סעיפים 6(ד) ו-7(1) עד (4), יחולו, בשינויים המחויבים, על הדיון.

(ב) הוראות סעיף זה יחולו, בשינויים המתחייבים, גם על דיון בעניין החזקת אסיר בהפרדה, לפי סעיפים 19 עד 119 לפקודת בתי הסוהר.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 11 הליך של עתירת אסיר לפי סעיף 62 לפקודת בתי הסוהר הוא האמצעי העיקרי הנחלת בידי אסיר או עצור להביא לביקורת שיפוטית על עניינים הנוגעים לכליאתו, ובכלל זאת בסוגיות שיש להן השפעה מכרעת על תנאי כליאתו, דוגמת החזקה בהפרדה, טענות לעניין הטיפול הרפואי שלו הוא זוכה, טענות בדבר פגיעה בזכויות שונות, וכיוצא באלה. לפיכך מוצע להסדיר את אופן קיומו של הדיון בעתירת אסיר, בתקופה שעד תום תקופת תוקפן של תקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים וכן בתקופת תוקפה של הכרזה על הגבלה חלקית או הכרזה על הגבלה מלאה, הכול כמפורט להלן.

כאמור, יש הכרח להגן, ככל האפשר, על מיתקני הכליאה מפני חדירה של גניף הקורונה והתפשטותו המהירה במיתקנים, בין השאר באמצעות צמצום הכניסות והיציאות מבתי הכלא. לפיכך מוצע לקבוע כי באותם דיונים בעתירות אסירים, אשר מתקיימים בהתאם להוראת סעיף 5 לחוק המוצע ושבהם נדרשת נוכחות האסיר בדיון, בין שמכוו הדיון ובין שמכוו החלטת בית המשפט, אם לא ניתן לקיים את הדיון בנוכחות האסיר ואם חלה הכרזה על הגבלה חלקית, לרבות בשל כך שלא ניתן להביא את

צריכה להיות מוגשת בידי גורם מדרג גבוה נועדה לוודא שמדובר במקרים חריגים ביותר כאשר אין אפשרות לדחות את הדיון ואין פגיעה בעצור או באסיר.

סעיף 9 מוצע לקבוע כי הסכמתו של עצור או אסיר להשתתף בדיון באמצעי טכנולוגי גוברת על המנגנון הקבוע בסעיף 3 לחוק המוצע, שלפיו נשיא בית המשפט או בית הדין נותן עדיפות לדיונים המתקיימים בנוכחות העצור או האסיר על פי סדר העדיפויות שנקבע בסעיף האמור. כלומר, גם במקרה שבו על פי סדר העדיפויות הקבוע בסעיף 3 האמור נקבע כי העצור או האסיר יהיה נוכח פיזית בדיון בעניינו, אם העצור או האסיר נתן את הסכמתו להשתתפות בדיון באמצעי טכנולוגי, יתקיים הדיון בדרך זו, בהתאם להוראות סעיפים 6 ו-7 לחוק המוצע.

סעיף 10 לא ניתן לשמוע את עדותו של העצור או האסיר באמצעות מכשיר טכנולוגי בלי שיהיה בכך כדי לפגוע באופן בלתי מידתי בזכויותיו או באינטרס הציבורי. לכן מוצע שההוראות המאפשרות השתתפות עצור או אסיר בדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי לא יחולו על דיון שבו נשמעת עדותו של העצור או האסיר.

²² ק"ת התש"ם, עמ' 2322.

על אף האמור בסעיף 6 ובתקנה 21 לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין), התשס"א-2001²³, נדרשה נוכחותו של האסיר בדיון בעתירה נגד החלטת היחידה לשחרור ממאסרים קצרים או החלטת ועדת השחרורים לפי סעיף 25 לחוק שחרור על תנאי ממאסר, יחולו הוראות אלה:

- (1) השתתפותו של האסיר בדיון תהיה באמצעות מכשיר טכנולוגי המאפשר העברת קול ותמונה בזמן אמת, ואם אין מכשיר טכנולוגי זמין מסוג זה בעת קיום הדיון, והאסיר הסכים לכך – באמצעות מכשיר כאמור המאפשר העברת קול בלבד;
- (2) הדיון יתקיים באופן שימוצה, ככל האפשר, את הפגיעה באסיר, בשל כך שהדיון מתקיים שלא בנוכחותו;
- (3) על דיון המתקיים בהשתתפות האסיר לפי פסקאות (1) ו-(2), יחולו הוראות סעיפים 6(ד) ו-17(ד) עד (4), בשינויים המחויבים.

ד ב ר י ה ס ב ר

תוקפה של הכרזה על הגבלה חלקית או הכרזה על הגבלה מלאה, הכול כמפורט להלן.

לנוכח ההכרח להגן, ככל האפשר, על מיתקני הכליאה מפני חדירה של נגיף הקורונה והתפשטותו המהירה במיתקנים, בין השאר באמצעות צמצום הכניסות והיציאות מבתי הכלא, כפי שפורט לעיל, מוצע לקבוע כי באותם דיונים בעתירות כאמור שבהם ישתתף האסיר, ייעשה הדבר באמצעות אמצעי טכנולוגי המאפשר היוועדות חזותית, או אם לא ניתן לקיים היוועדות כאמור במועד הדיון – באמצעות תקשורת טלפונית, אך זאת רק אם האסיר הסכים לכך שהשתתפותו בדיון תהיה באמצעות הטלפון.

מוצע לקבוע כי על דיון המתקיים שלא בנוכחות האסיר, אלא בהשתתפותו באמצעי טכנולוגי כאמור, יחולו הוראות סעיף 7 לחוק המוצע, המסדיר את אופן קיום הדיון באמצעים טכנולוגיים, לרבות האפשרות לצפייה ושמיעה הדדיות – בהתאם לאמצעי הטכנולוגי שבאמצעותו יתקיים הדיון, קיום הדיון באופן שימוצה, ככל האפשר, את הפגיעה באסיר בשל כך שהדיון מתקיים שלא בנוכחותו, החובה למנות סניגור לאסיר שאינו מיוצג והאפשרות לשיחה חסויה בין האסיר לבא כוחו לשם מתן ייעוץ משפטי. בהקשר זה יצוין כי בהתאם לתקנה 3(ב)(1) לתקנות שעת חירום (דיוני ועדות שחרורים), התש"ף-2020, בדיון בוועדת השחרורים שמתקיים שלא בנוכחות האסיר אלא בהשתתפותו באמצעים טכנולוגיים הוחלה גם כן חובת מינוי סניגור, ועל כן יש להניח כי על פי רוב בשלב הדיון בעתירה נגד החלטת ועדת השחרורים לא יידרש מינוי סניגור, שכן האסיר כבר יהיה מיוצג עוד בשלב הדיון לפני ועדת השחרורים.

כמו כן מוצע להחיל על דיון כאמור, בשינויים המחויבים, את הוראות סעיף 6(ד) לחוק המוצע לעניין אסיר שהוא חב בידור.

האסיר לדיון בעתירת האסיר שיתקיים בנוכחותו, תיעשה השתתפותו של האסיר בדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי המאפשר היוועדות חזותית, או אם לא ניתן לקיים היוועדות כאמור במועד הדיון – באמצעות תקשורת טלפונית, אך זאת בתנאי שהאסיר הסכים לכך שהשתתפותו בדיון תהיה באמצעות הטלפון. על דיון המתקיים באופן זה מוצע להחיל את הוראות סעיף 7 לחוק המוצע, לרבות ההיתכנות לצפייה ולשמיעה הדדיות – בהתאם לאמצעי הטכנולוגי שבאמצעותו יתקיים הדיון, קיום הדיון באופן שימוצה, ככל האפשר, את הפגיעה באסיר בשל כך שהדיון מתקיים שלא בנוכחותו, קיום הדיון בנוכחות סניגורו של העצור או האסיר, ואם אינו מיוצג – החובה למנות לו סניגור והאפשרות לשיחה חסויה בין האסיר לבא כוחו לשם מתן ייעוץ משפטי. יובהר כי אם ניתן לקיים את הדיון בעתירת אסיר באולמות שליד בתי הסוהר, והאסיר נוכח בדיון, הרי שאפשרות זו עדיפה. במצב זה, יחולו סדרי הדין הרגילים והדיון לא יתקיים באופן המוסדר בסעיף 11 לחוק המוצע. כמו כן מוצע להחיל על דיון כאמור, בשינויים המחויבים, את הוראות סעיף 6(ד) לחוק המוצע בעניינם של עצור או אסיר שהם חבי בידור.

כאשר אסיר מבקש לעתור נגד החלטה על החזקתו בהפרדה או על עניינים הקשורים בהחזקתו כאמור, המסגרת הדיונית שבה עליו לעשות כן היא עתירת אסיר ואולם הליכים בעניין החזקת אסיר בהפרדה יכול שיינקטו גם בידי שירות בתי הסוהר. לפיכך מוצע, בסעיף 11(ב) להצעת החוק, להחיל את ההסדר המוצע גם לעניין דיון בעניין החזקה בהפרדה של אסיר לפי סעיפים 19 עד 119 לפקודת בתי הסוהר.

סעיף 12 מוצע להסדיר את אופן קיומו של הדיון בעתירה נגד החלטת היחידה לשחרור ממאסרים קצרים או ועדת השחרורים, לפי סעיף 25 לחוק שחרור על תנאי ממאסר, בתקופה שמיום התחילה עד תום תקופת תוקפן של תקנות שעת חירום (נוכחות עצורים ואסירים) וכן בתקופת

²³ ק"ת התשס"א, עמ' 171.

הוראות מיוחדות
לעניין השתתפות
אדם עם מוגבלות
בדיון באמצעים
טכנולוגיים

13. היה אחד מהמשתתפים בדיון שחלות לגביו הוראות סימן זה אדם עם מוגבלות, יורה בית המשפט על קיום הדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי, תוך עריכת התאמות הנגישות הנדרשות באולם בית המשפט לפי חוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), התשס"ו-2005²⁴, או לפי תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ג-2013²⁵, כנדרש בהתאם לסוג המוגבלות, בשינויים המתחייבים.

סימן ד': קיום דיוני מעצר בבתי משפט באמצעים טכנולוגיים

חוק סדר הדין
הפלילי (סמכויות
אכיפה – מעצרים)
– הוראת שעה

14. עד תום תקופת תוקפן של תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (נוכחות עצורים ואסירים בדיונים בבתי המשפט ובבתי הדין), התש"ף-2020²⁶ (להלן – תקנות שעת החירום) וכן בתקופת תוקפה של הכרזה על הגבלה חלקית או הכרזה על הגבלה מלאה, יקראו את חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996²⁷ (להלן – חוק המעצרים) כך לגבי דיוני מעצר, ואם חלה הכרזה על הגבלה מלאה – לגבי דיוני מעצר בעניינם של עצורים השוהים במקומות מעצר או בתי הסוהר שחלה לגביהם ההכרזה, או בעניינם של עצורים המוחזקים בתחנות משטרה כאמור:

ד ב ר י ה ס ב ר

בתקופת תוקפה של ההכרזה החלקית, יחולו רק חלק מהוראות חוק המעצרים כתיקונן או כנוסחן כאמור על כלל דיוני המעצר שיתקיימו, ואילו שאר ההוראות כאמור יחולו רק לגבי דיונים שאינם נמנים עם הדיונים שנשיא בית המשפט הורה שיתקיימו בנוכחות העצור או האסיר בהתאם לסמכותו לפי סעיף 3(א)(1) לחוק המוצע. כך, סעיפים 13(ב) ו-15(א) לחוק המעצרים כנוסחם המוצע בפסקאות (1) ו-(2), יחולו על כלל דיוני המעצר שיתקיימו בתקופת תוקפה של הכרזה חלקית (או בתקופת תוקפן של תקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים), בין שניתן לקיימם בנוכחות העצור, לפי הוראת נשיא בית המשפט כאמור, ובין שלא. כמו כן, ההוראות האמורות יחולו גם על עצור המוחזק בתחנת המשטרה, על אף שהדיון בעניינו מתקיים בנוכחותו.

שאר התיקונים המוצעים לחוק המעצרים בסעיף 14 להצעת החוק – הוראות סעיף 16 לחוק המעצרים כנוסחו המוצע בפסקה (3) (להלן – סעיף 16 המוצע), והוראות סעיפים 17, 49, 52 ו-53 לחוק המעצרים כתיקונם המוצע – שעניינן בקיום דיון בהשתתפות העצור באמצעות מכשיר טכנולוגי, יחולו על פי המוצע בתקופת תוקפה של ההכרזה על הגבלה חלקית (וקודם לכך – בתקופת תוקפן של תקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים), רק אם מדובר בדיון שהעצור לא יכול להיות נוכח בו. דהיינו, אם דיון המעצר של אותו עצור אינו נמנה עם הדיונים שנשיא בית המשפט הורה באותו יום שיתקיימו בנוכחות עצורים או אסירים, יחולו הוראות הסעיפים האמורים לעניין השתתפותו של העצור בדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי. הוראות אלה לא יחולו לעניין דיון שיתקיים, לפי הוראות נשיא בית המשפט, בנוכחות העצור.

סעיף 13 מוצע להבהיר כי אם העצור או האסיר שנדרשת השתתפותו בדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי הוא אדם עם מוגבלות, על בית המשפט להורות על השתתפותו בדיון כאמור, ככל האפשר, תוך ביצוע התאמות הנגישות הנדרשות לפי חוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), התשס"ו-2005 (להלן – חוק הליכי חקירה והעדה), או תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ג-2013 (להלן – תקנות הנגישות לשירות), באולם בית המשפט. התאמה זו תיעשה כנדרש בהתאם לסוג המוגבלות, כך שקיום הדיון באמצעי טכנולוגי לא יפגע בזכויותיו הדיוניות של ציבור זה. כך למשל, אם העצור או האסיר הוא כבד שמיעה, יובא לאולם בית המשפט מתורגמן לשפת הסימנים, ובהתאם לסעיף 7 לחוק המוצע והתנאים שנקבעו בו, העצור או האסיר יוכל לראות את המתורגמן במהלך הדיון.

סעיף 14 מוצע לקבוע כי עד תום תקופת תוקפן של כללי תקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים, וכן בתקופת תוקפה של הכרזה על הגבלה חלקית או הכרזה על הגבלה מלאה (ביחס למקומות מעצר ובתי סוהר שלגביהם חלה ההכרזה), יחולו הוראות חוק המעצרים בתיקונים המוצעים בסעיף 14 להצעת החוק, כמפורט להלן. התיקונים לחוק המעצרים המוצעים בסעיף זה קבועים היום בעיקרם בתקש"ח דיוני מעצרים, בשינויים מסוימים.

בתקופת תוקפן של תקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים ובתקופת תוקפה של ההכרזה המלאה, יחולו, ככלל, הוראות חוק המעצרים כתיקונן או כנוסחן בסעיף 14 להצעת החוק על דיוני מעצר, ואולם, על פי המוצע,

²⁴ ס"ח התשס"ו, בעמ' 42.

²⁵ ק"ת התשע"ג, בעמ' 968; התשע"ח, בעמ' 142.

²⁶ ק"ת התש"ף, עמ' 1420.

²⁷ ס"ח התשנ"ו, עמ' 338; התש"ף, עמ' 30.

(1) בסעיף 13, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), בבואו לצוות על מעצרו של אדם לפי סעיף קטן (א) ישקול השופט גם את חיוניות המעצר, בין השאר בהתחשב בסיכון להידבקות העצור בנגיף הקורונה (Novel Coronavirus nCov-2019) (להלן – נגיף הקורונה). בעת שהותו במעצר ובמצב הכליאה באותה עת, ואם חלות הוראות סעיף 16א – גם בהתחשב בפגיעה בעצור הנובעת מקיומו של הדיון לפי הוראות הסעיף האמור, שלא בנוכחותו";

(2) בסעיף 15, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) היתה הבקשה כאמור בסעיף קטן (א) בקשה להארכת מעצר, תוגש הבקשה לפי הוראות אותו סעיף קטן לאחר שאושרה בידי קצין משטרה בדרגת רבי-פקד ומעלה ממערך החקירות של משטרת ישראל בהחלטה מנומקת שתתועד בכתב בידי הקצין, ואם אין אפשרות לכך – בידי שוטר, ותצורף לבקשה";

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (1)

ולצרפה לבקשה. ההנמקה של החלטת הקצין תתייחס הן לעילת המעצר והן להתקיימותו של שיקול חיוניות המעצר לפי סעיף 13(ב1) לחוק המעצרים כנוסחו המוצע בפסקה (1), בלי לפרט את תוכנו של התיק ואת פעולות החקירה.

הוראה זו נועדה לצמצם את היקף המעצרים, בתקופת תוקפן של תקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים ובתקופת תוקפן של הכרזות השרים, רק לאלה החיוניים, ולהבטיח כבר בשלב הגשת בקשות המעצר, כי המשטרה תפנה לבית המשפט רק בבקשות מעצר העומדות בתנאי החיוניות הקבוע בסעיף 13(ב1) לחוק המעצרים כנוסחו המוצע, ולפיו יש לשקול את חיוניות המעצר בין השאר בסיכון להידבקות העצור בנגיף הקורונה בעת שהותו במעצר, במצב הכליאה באותה עת מהיבט זה וככל שהדיון מתקיים שלא בנוכחות העצור, אלא בהתאם להוראות סעיף 16א המוצע, אף בהתחשב בפגיעה בעצור הנובעת מקיומו של הדיון שלא בנוכחותו.

לפסקה (3)

סעיף 16 לחוק המעצרים קובע הוראות לעניין הארכת מעצר של חשוד או נאשם. בתוך כך נקבע בפסקה (2) רישא של הסעיף האמור כלל שלפיו הדיון יתקיים בפני העצור. כלל דומה לעניין נוכחות עצור קבוע בסעיף 57 לחוק המעצרים. בשל הנסיבות העומדות ברקע ההכרזה על הגבלה מלאה, שלפיה לא ניתן לקיים את דיוני המעצר בנוכחות העצורים, והנסיבות העומדות ברקע ההכרזה החלקית, שלפיה אפשר לקיים רק חלק מדיוני המעצר בנוכחות העצורים, מוצע לקבוע הסדר חלופי להסדר הקבוע בסעיף 16(2) לחוק המעצרים, אשר מאפשר השתתפות של העצור בדיון בעניין מעצרו באמצעות מכשיר טכנולוגי, חלף נוכחותו הפיזית באולם בית המשפט. כמוסבר לעיל, הסדר זה יעמוד בתוקף גם בתקופה שמיום התחילה עד תום תקופת תוקפן של תקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים, לעניין דיונים שלא ניתן לקייםם בנוכחות העצורים בהתאם לאותן תקנות.

מוצע להבנות את שיקול דעת השופטים הדנים בהארכות מעצר לצורכי חקירה, כך שאלה ישקלו גם את חיוניות המעצר בשים לב למצב החירום שבו מצויה מדינת ישראל. כך, נוסף על בחינת התקיימות עילות המעצר הקבועות בסעיף 13(א) לחוק המעצרים, מוצע לקבוע בסעיף 13(ב1) לחוק המעצרים כנוסחו המוצע, כי בבואו לצוות על מעצרו של חשוד על השופט לשקול גם את חיוניות המעצר, בין השאר, בהתחשב בסיכון להידבקות העצור בנגיף הקורונה בעת שהותו במעצר, במצב הכליאה באותה עת בהיבט זה, ואם חלות הוראות סעיף 16א המוצע על הדיון בעניינו של עצור (דהיינו, אם הדיון מתקיים שלא בנוכחותו) – על בית המשפט לשקול אף את הפגיעה בעצור הנובעת מקיומו של הדיון שלא בנוכחותו, בהתאם להסדר המוצע לפי הוראות סעיף 16א האמור. מטרת הוראה זו היא לצמצם את היקף המעצרים בתקופת תוקפן של תקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים, ובתקופת תוקפן של ההכרזות, לאלה החיוניים בלבד, כדי לצמצם את הסיכון להדבקה במקומות המעצר ובבתי הכלא.

לפסקה (2)

מוצע לקבוע בסעיף 15(א1) לחוק המעצרים כנוסחו המוצע, כי בקשה להארכת מעצר חשוד לפי סעיף קטן (א) של הסעיף האמור, תוגש לאחר שאושרה בידי קצין משטרה בדרגת רבי-פקד ומעלה ממערך החקירות של משטרת ישראל, בהחלטה מנומקת שתתועד בכתב בידי הקצין, ואם הדבר אינו מתאפשר – בידי שוטר, תיעוד ההחלטה בדבר אישור הבקשה יצורף לבקשה. מדובר בקצין משטרה בדרג גבוה יותר מהדרג שמקבל בדרך כלל את ההחלטה לבקש את הארכת מעצרו של חשוד. לקצין בדרגה זו יש ראיית רוחב של כלל המעצרים בתחנה שבה הוא משרת. אישור הקצין האמור להגשת הבקשה להארכת מעצר יינתן מראש, טרם הגשת הבקשה, והוא יתעד את האישור, אך אם הדבר אינו מתאפשר, כגון בשל כך שהקצין האמור אינו נמצא בתחנה בעת מתן האישור, יוכל שוטר לתעד את ההחלטה בכתב

"הארכת מעצר
שלא בנוכחות
העצור

(א) על אף הוראות סעיפים 16(2) ו-57, לגבי דיונים שלא ניתן לקיימם בנוכחות עצור בשל תקנות שעת החירום, בשל הכרזה על הגבלה חלקית או בשל הכרזה על הגבלה מלאה, יחולו הוראות אלה:

(1) הדיון בבקשה להארכת מעצר יתקיים שלא בנוכחות העצור אלא בהשתתפותו, באמצעות מכשיר טכנולוגי שיקצה שירות בתי הסוהר ושמאפשר העברת קול ותמונה בזמן אמת, ואם אין מכשיר טכנולוגי זמין מסוג זה בעת קיום הדיון בעניינו של אותו עצור והעצור הסכים לכך – באמצעות מכשיר כאמור שמאפשר העברת קול בלבד, והכול באופן שימועה, ככל האפשר, את הפגיעה בעצור בשל כך שהדיון מתקיים שלא בנוכחותו; אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכותו של השופט לפי הוראות סעיף 16(2) לקיים דיון שלא בנוכחותו של עצור, אם נוכח השופט, על יסוד חוות דעת של רופא, שאין העצור מסוגל להשתתף בדיון מפאת מצב בריאותו;

(2) על אף האמור בפסקה (1) –

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 16א המוצע

לסעיף קטן (א)

על פי המוצע בפסקה (1), הדיון בבקשה להארכת מעצר יתקיים בהשתתפותו של העצור באמצעות מכשיר טכנולוגי שיקצה שירות בתי הסוהר ושמאפשר העברת קול ותמונה בזמן אמת והכול באופן שימועה, ככל האפשר, את הפגיעה בעצור בשל כך שהדיון מתקיים שלא בנוכחותו. לצד זאת, בשל ריבוי דיוני המעצרים ובשל כך שדיונים בעניינם של עצורים שונים המוחזקים באותו בית סוהר, עשויים להתקיים בבתי משפט שונים, בריזמנית, כאשר כל העצורים משתתפים בהם באמצעות מלאי מוגבל של מכשירים מהסוג האמור, קיימת אפשרות שבעת קיום הדיון בעניינו של עצור מסוים לא יהיה מכשיר טכנולוגי זמין מסוג זה. במקרה זה, ומאחר שכלל לא ניתן לדחות דיון מעצר, מוצע שלאפשר לקיים את הדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי שמאפשר העברת קול בלבד, אך זאת רק אם העצור הסכים לכך בעניין זה יובהר כי מאחר שמוצע (בסעיף קטן (ב) המוצע), ביחס לדיון כאמור, כי ימונה לעצור סניגור וכי יתאפשר לו לקיים עמו שיחת היוועצות, ברי הסכמת העצור כאמור תינתן לאחר שנועץ עם סניגורו.

הקצאת האמצעים הטכנולוגיים המאפשרים גם העברת תמונה בזמן אמת תיעשה על פי הנחיות שייתן מנהל בתי המשפט לשופטים, שלפיהן תינתן עדיפות, ככל האפשר, לדיוני מעצר מהותיים, שבהם נשמעות טענות לגופה של הבקשה.

מוצע להבהיר, כי ההסדר המוצע בדבר קיום דיון בהשתתפות העצור באמצעות מכשיר טכנולוגי אינו גורע

מסמכותו של בית המשפט לפי סעיף 16(2) לחוק המעצרים לקיים דיון שלא בנוכחותו של עצור. השופט יוכל לפעול בדרך זו אם נוכח, על יסוד חוות דעת של רופא, שהעצור אינו מסוגל להשתתף בדיון מפאת מצב בריאותו. במקרה זה יתקיים הדיון בנוכחות סניגורו, ואם העצור אינו מיוצג, ימנה לו השופט סניגור.

בפסקה (2)(א) מוצע לקבוע חריג המאפשר, בנסיבות מיוחדות, לקיים דיון מעצר לפי סעיף 15 לחוק המעצרים בעניינו של חשוד, באמצעות מכשיר המעביר קול בלבד, שלא בהסכמת בא כוח העצור. לנוכח הפגיעה היתרה הכרוכה בקיומו של דיון באמצעות מכשיר טלפון שאינו מאפשר לחשוד לראות את הנעשה באולם המשפט, וכן אינו מאפשר לבית המשפט להתרשם ממראה החשוד, מוצע להגביל את החריג לנסיבות שבהן בשל מניעה טכנית, בלתי צפויה, לא ניתן לקיים את דיון המעצר של חשוד, טרם פקיעת מעצרו, באמצעות מכשיר טכנולוגי המאפשר העברת תמונה וקול בזמן אמת. מוצע כי בנסיבות כאמור, יוכל בית המשפט באישור נשיא בית המשפט, להורות על קיום הדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי המאפשר העברת קול בלבד, וזאת באופן חריג ומטעמים מיוחדים שיירשמו.

הכוונה היא לתקלה חריגה, כגון תקלה רוחבית במערכת המחשוב שבאמצעותה מתבצעת התקשורת בין בית המשפט לבית הסוהר, שלא היה ניתן לצפותה מראש ושאינה ניתנת לתיקון מיידי. הוראה זו נועדה לתת מענה למקרי קצה שבהם עקב תקלה טכנית, לא ניתן לאפשר לעצור להשתתף בדיון באמצעות מכשיר המעביר תמונה וקול בזמן אמת, ותקופת מעצרו, שנספרת בשעות, עומדת

(א) היה הדיון כאמור באותה פסקה דיון לפי סעיף 15, ולא ניתן לקיימו, טרם פקיעת מעצרו של החשוד, באמצעות מכשיר טכנולוגי המאפשר העברת תמונה וקול בזמן אמת, בשל מניעה טכנית בלתי צפויה, רשאי שופט באישור נשיא בית המשפט, להורות על קיום הדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי המאפשר העברת הקול בלבד, וזאת באופן חריג ומטעמים מיוחדים שיירשמו; הוארך מעצרו של החשוד לפי הוראות פסקת משנה זו וחדלו להתקיים הנסיבות שבשלהן לא ניתן לקיים את הדיון באמצעות מכשיר המאפשר העברת תמונה וקול בזמן אמת, וטרם הסתיימה תקופת המעצר, רשאי העצור לדרוש דיון חוזר שיתקיים באמצעות מכשיר טכנולוגי המאפשר העברת קול ותמונה, כאמור בפסקה (1);

(ב) (1) חלה הכרזה על הגבלה מלאה, ומצא נשיא בית משפט כי קיים צורך חיוני ודחוף לקיים את הדיון בנוכחותו של העצור, על אף הנסיבות שבשלהן ניתנה ההכרזה, כי קיומו של הדיון לפי הוראות פסקה (1) יגרום לפגיעה ממשית ובלתי מידתית בעצור וכי על בית המשפט להתרשם מהעצור פנים אל פנים, לרבות בשל כך שהעצור הוא אדם עם מוגבלות אשר מקשה באופן ממשי על השתתפותו בדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי לפי הוראות פסקה (1), רשאי הוא, באופן חריג, להורות כי הדיון יתקיים בנוכחותו של העצור, וזאת לאחר שקיבל את עמדת הצדדים ועמדה בכתב מטעם שירות בתי הסוהר;

ד ב ר י ה ס ב ר

בפסקה (2)(ב) מוצע לקבוע חריג צר ותחום אשר מותר לנשיא בית המשפט שיקול דעת להורות כי הדיון יתקיים בנוכחות פיוזת של העצור. על פי המוצע, נשיא בית המשפט יורה כך אם מצא כי על אף הנסיבות שבשלהן ניתנה ההכרזה על הגבלה המלאה, קרי, הסיכון המוגבר להתפשטות נגיף הקורונה במקומות מעצר ובבתי סוהר, קיים צורך חיוני ודחוף לקיים את הדיון בנוכחות פיוזת של העצור, וכן אם מצא כי קיומו של הדיון באמצעות טכנולוגיים יבוא לפגיעה ממשית ובלתי מידתית בעצור וכי עליו להתרשם מהעצור או מהאסיר פנים אל פנים, וזאת לרבות במקרה שבו העצור הוא אדם עם מוגבלות המקשה באופן ממשי על השתתפותו ולא ניתן לבצע התאמות שיאפשרו לו להשתתף בדיון בדרך זו.

להסתיים, כך שיש דחיפות לקיים את הדיון בעניינו במועד ולא ניתן להמתין עד לתיקון התקלה.

במקרים חריגים אלה, ככל שבא כוח העצור לא נתן את הסכמתו לקיים את הדיון באמצעות טלפון בלבד, אם לא תינתן לבית המשפט סמכות לקיים את הדיון בעניינו של העצור כשהוא משתתף בו באמצעות טלפון, טרם פקיעת מעצרו, המשמעות היא שהעצור ישוחרר בלי שבית המשפט קיבל החלטה לגופה של הבקשה להארכת מעצרו לצד זאת, ולנוכח הפגיעה הנזכרת לעיל, מוצע לקבוע כי אם חדלו להתקיים הנסיבות שבשלהן לא ניתן לקיים את הדיון באמצעות מכשיר המאפשר העברת תמונה וקול בזמן אמת, וטרם הסתיימה תקופת המעצר, העצור יוכל לדרוש דיון חוזר שיתקיים באמצעות מכשיר טכנולוגי המאפשר העברת קול ותמונה, כאמור בפסקה (1) המוצעת.

(2) הוראות פסקת משנה זו לא יחולו על עצור שחלה לגביו חובת בידוד מכוח צו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש) (בידוד בית והוראות שונות) (הוראת שעה), התש"ף-2020 (בסעיף זה – צו בידוד בית), או מכוח צו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש 2019) (בידוד בבית חולים) (הוראת שעה), התש"ף-2020 (בסעיף זה – צו בידוד בבית חולים);

(ג) עצור שחלה לגביו חובת בידוד מכוח צו בידוד בית ושוהה בבידוד במקום מעצר או בבית סוהר, או עצור שחלה לגביו חובת בידוד מכוח צו בידוד בבית חולים, ושוהה בבידוד במקום מעצר או בבית סוהר, בהתאם להוראת רופא לפי סעיף 2(ג) לצו כאמור, ישתתף בדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי שיקצה שירות בתי הסוהר המאפשר את קיום הדיון תוך עמידה בהוראות הצו האמור ומאפשר, לכל הפחות, העברת קול, והכול באופן שימזער, ככל האפשר, את הפגיעה בעצור בשל כך שהדיון מתקיים שלא בנוכחותו.

(ב) על דיון כאמור בסעיף קטן (א)(1) או (א)(2) או (ג) יחולו הוראות אלה:

(1) הדיון יתקיים בנוכחות סניגורו של העצור, ואם אינו מיוצג ימנה לו השופט סניגור;

ד ב ר י ה ס ב ר

רופא לפי סעיף 2(ג) לצו האמור. לנוכח הוראות צווי הבידוד, לא ניתן להוציא עצור כאמור מתאו ולהביאו למקום במיתקן הכליאה שבו מצויים המכשירים הטכנולוגיים שבאמצעותם משתתפים העצורים בדיוני מעצר, בלי לסכן את הסוהרים ואת העצורים והאסירים האחרים. על כן, מוצע לאפשר את קיום הדיון באמצעות מכשיר המאפשר את קיום הדיון תוך עמידה בהוראות הצווים האמורים, ולכל הפחות מאפשר העברת קול (מכשיר טלפון). הוראות סעיף קטן (ב) המוצע יחולו לעניין אופן קיום הדיון באמצעות מכשיר כאמור. יובהר כי הוראות אלה אינן חלות על עצורים החולים במחלה הנגרמת מנגיף הקורונה ומאושפזים בבית חולים, מאחר שעצורים אלה אינם נמצאים במיתקני הכליאה.

בסעיף קטן (ב) מוצעים תנאים נוספים הנוגעים לאופן ניהול הדיון כמוצע בסעיף קטן (א)(1) או (א)(2) אן (ג). באמצעות מכשיר טכנולוגי, שמטרתו למזער את הפגיעה הנובעת מכך שהעצור או האסיר אינם נוכחים בדיון אלא משתתפים בו באמצעות מכשיר כאמור.

בתוך כך מוצע לקבוע כי הדיון יתקיים בנוכחות סניגורו של העצור, ואם העצור אינו מיוצג ימנה לו בית

מדובר בתנאים מצטברים. בית המשפט יוכל להורות על קיום דיון בנוכחות העצור כאמור לאחר שקיבל את עמדת הצדדים ועמדה בכתב מטעם שירות בתי הסוהר לעניין הבאת העצור, בשים לב לסכנת ההידבקות בנגיף הקורונה.

על פי המוצע, חריג זה יחול רק בתקופת תוקפה של ההכרזה על הגבלה מלאה, שכן באותה תקופה, התפשטות הנגיף במדינה והסיכון המוגבר להתפשטותו במקומות מעצר ובבתי סוהר לא מאפשרים ככלל קיום דיונים בנוכחות העצורים, ולכן חריגה מכך צריכה להישמר למקרים חריגים ביותר כמוצע בסעיף קטן זה.

עוד מוצע לקבוע, כי חריג זה לא יחול על עצור שחלה לגביו חובת בידוד מכוח צו בידוד בית או מכוח צו בידוד בבית חולים, שכן עצור כאמור ממילא אינו יכול להתייצב בבית המשפט, בשל היותו בבידוד וסכנת ההדבקה הטמונה בכך.

בפסקה (א)(2)(ג), מוצע לקבוע הוראה מיוחדת לעניין עצור שחלה לגביו חובת בידוד מכוח צו בידוד בית, ושוהה בבידוד במקום מעצר או בבית סוהר, ולעניין עצור שחלה לגביו חובת בידוד מכוח צו בידוד בבית חולים ושוהה בבידוד במקום מעצר או בבית סוהר, בהתאם להוראת

(2) תתאפשר שיחה חסויה בין העצור לסניגורו סמוך לפני הדיון, במהלכו ומיד לאחריו, וזאת לשם ייעוץ משפטי בלבד; השיחה תתקיים באופן שיבטיח את סודיותה והוראות סעיף 13(א)(2) לחוק האזנת סתר, התשל"ט-1979, לא יחולו לגביה;

(3) הדיון יתקיים בדרך שתבטיח כי העצור, השופט, הסניגור והשוטר או התובע, לפי העניין, או כל אדם אחר שנוכחותו נדרשת בדיון, ישמעו ויראו זה את זה במהלך הדיון, והכול בהתאם למכשיר הטכנולוגי שבאמצעותו יתקיים הדיון; היה העצור אדם עם מוגבלות, יחולו הוראות סעיף 13 לחוק קיום דיונים באמצעים טכנולוגיים;

(4) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיפים 34 ו-35.

(ג) הוראות סעיף זה לא יחולו על עצור המוחזק בתחנת משטרה.

(ד) בסעיף זה –

"הכרזה על הגבלה חלקית" – הכרזה לפי סעיף 2 לחוק קיום דיונים באמצעים טכנולוגיים;

"הכרזה על הגבלה מלאה" – הכרזה לפי סעיף 4 לחוק קיום דיונים באמצעים טכנולוגיים;

ד ב ר י ה ס ב ר

הנגישות הנדרשות לפי חוק הליכי חקירה והעדה ותקנות הנגישות לשירות (ראו דברי ההסבר לסעיף 13 המוצע).

לבסוף מוצע להבהיר כי אין בהוראות המוצעות בסעיף קטן (ב) כדי לגרוע מהוראות סעיפים 34 ו-35 לחוק המעצרים הקובעות סייגים לזכותו של עצור להיפגש עם סניגורו. מכאן שאם מדובר בעצור שפגישתו עם סניגורו נדחתה בהתאם להוראות סעיפים אלה, הדיון בעניין מעצרו יתקיים עמו ועם סניגורו בנפרד, באופן שיימנע הקשר ביניהם. בתוך כך לא תתאפשר שיחה חסויה ביניהם כקבוע בפסקה (2) המוצעת והם לא ישמעו או יראו זה את זה במהלך הדיון כקבוע בפסקה (3) המוצעת.

בסעיף קטן (ד) מוצע להבהיר כי ההסדר המוצע בסעיף 16 המוצע חל הן על חשוד שנעצר לצורכי החקירה, טרם הגשת כתב אישום, והן על נאשם שעצור עד תום ההליכים, וזאת בהתאמה לסעיף 16 רישא לחוק המעצרים, שקובע הוראות לעניין דיון בהארכת מעצר של חשוד או נאשם. כמו כן מוצע להבהיר כי ההסדר המוצע כאמור אינו חל לעניין עצור הנתון במעצר בפיקוח אלקטרוני כמשמעותו בסעיף 22 לחוק המעצרים, שכן עצור כזה אינו מוחזק במקום מעצר, כך שאין מניעה כי יגיע לדיון בבית המשפט. בדומה לכך, ההסדר המוצע כאמור לא יחול על עצור המוחזק בתחנת משטרה, שכן אם עצור זה טרם הובא

המשפט סניגור (אף במקרים שבהם לא חלה חובת מינוי סניגור). כמו כן מוצע כי תתאפשר שיחה חסויה בין העצור לסניגורו בסמוך לפני הדיון, במהלכו ומיד לאחריו, לשם ייעוץ משפטי בלבד. שיחה זו באה חלק מפגש בין העצור לסניגורו באולם בית המשפט. עוד מוצע לקבוע כי השיחה תתקיים באופן שיבטיח את סודיותה. שיחה זו היא שיחה חסויה על פי חוק, ומוצע להבהיר במפורש כי לא ניתן לעשות שימוש בתוצריה של שיחה כאמור כראיה קבילה גם אם מתקיימים תנאי החריג הצר הקבוע בסעיף 13(א)(2) לחוק האזנת סתר אשר מתיר זאת.

עוד מוצע לקבוע כי על הדיון להתקיים בדרך שתבטיח כי כל המשתתפים בו – העצור, השופט, הסניגור והשוטר או התובע, לפי העניין, או כל אדם אחר שנוכחותו נדרשת בדיון (כגון מתורגמן) – רואים ושומעים זה את זה במהלך הדיון, הכול בהתאם למכשיר הטכנולוגי שבאמצעותו מתקיים הדיון. דהיינו, אם הדיון מתקיים באמצעות מכשיר המעביר הן תמונה והן קול בזמן אמת, יש לוודא כי כל הצדדים רואים ושומעים זה את זה, ואם הדיון מתקיים באמצעות מכשיר המעביר קול בלבד, יש לוודא כי כל הצדדים ישמעו זה את זה. כמו כן מוצע להחיל על דיון מעצר כאמור את הוראות סעיף 13 לחוק המוצע, שלפיו אם העצור הוא אדם עם מוגבלות, על בית המשפט להורות על השתתפותו בדיון כאמור, ככל האפשר תוך ביצוע התאמות

"חוק קיום דיונים באמצעים טכנולוגיים" – חוק קיום דיונים
באמצעים טכנולוגיים (הוראת שעה – נגיף הקורונה
החדש) (דיונים בבתי משפט ובבתי דין בהשתתפות
עצורים, אסירים וכלואים), התש"ף-2020;
"עצור" – בין שהוא חשוד ובין נאשם, למעט עצור הנתון
במעצר בפקודת אלקטרוני כמשמעותו בסעיף 222;
"תקנות שעת החירום" – תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה
החדש) (נוכחות עצורים ואסירים בדיונים בבתי
המשפט ובבתי הדין), התש"ף-2020.";

(4) בסעיף 17 –

(א) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא "לעניין סעיף קטן זה, יראו חשוד שהדיון בבקשה
להארכת מעצרו מתקיים לפי הוראות סעיף 16א(1) רישא או (2)א או (ג), כמי
שהדיון מתקיים בנוכחותו";

(ב) בסעיף קטן (ד), בסופו יבוא "על בקשה להארכת מעצר לפי סעיף קטן זה
יחולו הוראות סעיף 21(2)ד";

(5) בסעיף 21, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ד1) בלי לגרוע מהוראות סעיפים קטנים (ב) עד (ד), בבואו לתת צו מעצר לפי
סעיף קטן (א)1, ישקול בית המשפט גם את חיוניות המעצר בין השאר בהתחשב
בסיכון להידבקות העצור בנגיף הקורונה בעת שהותו במעצר ובמצב הכליאה
באותה עת, ואם חלות הוראות סעיף 16א – גם בהתחשב בפגיעה בעצור הנובעת
מקימו של הדיון לפי הוראות הסעיף האמור, שלא בנוכחותו.

(2ד) בקשת מעצר לאחר הגשת כתב אישום לפי סעיף זה תוגש באישורו של אחד
מאלה, לפי העניין:

ד ב ר י ה ס ב ר

בפסקה (5), שלפיה נדרש אישור לבקשת מעצר מאת דרג
בכיר בתביעה (כפי שיפורט להלן), יחולו גם לעניין בקשה
להארכת מעצר כאמור.

לפסקה (5)

כהשלמה להוראת סעיף 13(ב) לחוק המעצרים הקובע
את תנאי חיוניות המעצר (ראו פסקה (1)), מוצע להוסיף
תנאי זה גם לתנאים למעצרו של נאשם עד תום ההליכים,
הקבועים בסעיף 21 לחוק המעצרים. כאמור, תנאי זה מבנה
את שיקול דעת השופט בבואו לצוות על מעצרו של אדם
בתקופה זו, ומנחה אותו לשקול את חיוניות המעצר, בין
השאר בהתחשב בסיכון להידבקות העצור בנגיף הקורונה
בעת שהותו במעצר, במצב הכליאה באותה עת מהיבט
זה, ואם הדיון מתקיים שלא בנוכחות העצור אלא בהתאם
להוראות סעיף 16א המוצע – אף בהתחשב בפגיעה בעצור
הנובעת מקימו של הדיון שלא בנוכחותו. כאמור, הוראה
זו נועדה לצמצם את היקף המעצרים בתקופת תוקפן של
תקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים או בתקופת תוקפן
של הכרזה על הגבלה מלאה או חלקית, רק לאלה החיוניים.

כמו כן מוצע, בדומה לתיקון המוצע בסעיף 15(א)
לחוק המעצרים (ראו פסקה (2)), ובמטרה לצמצם כאמור

למקום מעצר או בית סוהה, הוא יובא לדיון מעצרו בבית
המשפט על ידי המשטרה, הישר מתחנת המשטרה. על
כן, ביחס לעצורים אלה, ההסדר שלפיו על שירות בתי
הסוהר לספק לעצור אמצעים טכנולוגיים אינו רלוונטי, וכך
גם ההגבלות המיוחדות שחלות על בתי הכלא ומקומות
המעצר בתקופת תוקפן של תקש"ח נוכחות עצורים
ואסירים בדיונים או בתקופת תוקפן של ההכרזות.

יובהר, כי אין בהוראות סעיף 16א המוצע כדי לגרוע
מחיקה המסדירה קיום דיון שלא בנוכחות העצור כגון
סעיף 48 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016.

לפסקה (4)

סעיף 17(א) לחוק המעצרים קובע את תקופות המעצר
המרביית ששוטף רשאי להורות עליהן לגבי חשוד שהדיון
מתקיים בנוכחותו. מוצע להבהיר כי חשוד שהדיון בעניינו
מתקיים לפי הוראות סעיף 16א(1) רישא או (2)א או (ג)
כנוסחו המוצע, ייחשב לעניין הוראות סעיף 17(א) האמור
למי שהדיון מתקיים בנוכחותו.

עוד מוצע לתקן את סעיף 17(ד) לחוק המעצרים
שעניינו בהארכת מעצר של חשוד לפי הצהרת תובע, כך
שהוראות סעיף 21(2ד) לחוק המעצרים כנוסחו המוצע

(1) פרקליט בדרגת מנהל מחלקה ומעלה, ואם אישר זאת המשנה לפרקליט המדינה – גם פרקליט בדרגת ממונה, אם היה התובע פרקליט בפרקליטות המדינה כפי שנקבע לפי סעיף 12(א)(1) לחוק סדר הדין הפלילי;

(2) תובע שהוא קצין משטרה בדרגת רב־פקד ומעלה, אם היה התובע שוטר שהתמנה לתובע לפי סעיף 12(א)(1) לחוק סדר הדין הפלילי;

(6) בסעיף 49(א), בסופו יבוא "לא ניתן לחתום על כתב ערובה כאמור בשל כך שהדיון מתקיים לפי הוראות סעיף 16א, יפורטו תנאי השחרור בדיון ויירשמו בפרוטוקול הדיון";

(7) בסעיף 52, בסופו יבוא:

"(ד) על דיון בבקשה לעיון חוזר לפי סעיפים קטנים (א) או (ב), בעניינו של עצור, שלא ניתן לקיימו בנוכחותו בשל תקנות שעת החירום, בשל הכרזה על הגבלה חלקית או בשל הכרזה על הגבלה מלאה, יחולו הוראות סעיף 16א, בשינויים המחויבים";

(8) בסעיף 53, בסופו יבוא:

"(ד) על דיון בערר לפי סעיפים קטנים (א) או (א1), בעניינו של עצור, שלא ניתן לקיימו בנוכחותו בשל תקנות שעת החירום, בשל הכרזה על הגבלה חלקית או בשל הכרזה על הגבלה מלאה, יחולו הוראות סעיף 16א, בשינויים המחויבים."

ד ב ר י ה ס ב ר

בשל כך שהדיון מתקיים לפי הוראות סעיף 16א המוצע, יפורטו תנאי השחרור בדיון ויירשמו בפרוטוקול הדיון.

לפסקאות (7) ו־(8)

מוצע להחיל את ההסדר שלפיו העצור ישתתף בדיון בעניינו באמצעות מכשיר טכנולוגי, חלף נוכחותו הפיזית, כאמור בסעיף 16א המוצע, גם על דיון בבקשה לעיון חוזר בעניינו של עצור, לפי סעיף 52 לחוק המעצרים, וכן על דיון בערר על החלטת בית משפט בעניינו של עצור, או להחלטה בבקשה לעיון חוזר בעניינו של עצור, לפי סעיף 53 לחוק המעצרים, וזאת כאשר לא ניתן לקיים דיונים אלה בנוכחותו של העצור בשל תקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים, בשל הכרזה על הגבלה חלקית או בשל הכרזה על הגבלה מלאה. המשמעות היא שגם דיונים אלה יתקיימו שלא בנוכחות העצור אלא בהשתתפותו באמצעות מכשיר טכנולוגי כאמור בסעיף 16א המוצע. על פי המוצע, יחולו הוראות סעיף 16א האמור רק על דיונים בהליכים כאמור שעצור הוא צד להם, שכן רק בקשר להליכים אלה מתעורר החשש להדבקות אוכלוסיית מקומות המעצר ובתי הסוהר העומד ביסוד ההסדר המוצע באותו סעיף. מכאן, שהסדר זה לא יחול על דיונים בבקשות לעיון חוזר ועררים הנוגעים לשחרור או להפרת תנאי ערובה, שמשוחרר בערובה או בתנאים הוא צד להם.

את היקף המעצרים בתקופה זו, לקבוע גם לעניין מעצרים עד תום ההליכים, כי בקשות למעצר כאמור יוגשו באישור של דרג בכיר בתביעה. כך, מוצע לקבוע כי בתיקים שבהם התובע הוא פרקליט מפרקליטות המדינה כפי שקבע שר המשפטים בצו לפי סעיף 12(א)(1) לחוק סדר הדין הפלילי, בקשות למעצר עד תום ההליכים יוגשו באישור פרקליט כאמור בדרגת מנהל מחלקה ומעלה, ואם אישר זאת המשנה לפרקליט המדינה – באישור פרקליט בדרגת ממונה. בתיקים המנוהלים בידי התביעה המשטרתית, יאושרו המעצרים בידי תובע שהוא קצין משטרה בדרגת רב־פקד ומעלה.

לפסקה (6)

סעיף 49 לחוק המעצרים קובע את דרך החתימה על כתב ערובה לצורך שחרור ממעצר במסגרת זו, על העצור לחתום על כתב ערובה לפני שופט, רשם או מזכיר בית המשפט, או לפני שוטר או סוהר שהוסמכו לכך. אם יכריזו השירים על הגבלה חלקית או מלאה כך שלא יהיה ניתן לקיים דיונים בנוכחות עצורים ואסירים, כולם או חלקם (וכן בתקופת תוקפן של תקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים), לא יוכל עצור שהדיון בעניינו מתקיים שלא בנוכחותו לחתום על כתב ערובה בדרך זו. על כן מוצע לקבוע כי אם אי־אפשר לחתום על כתב ערובה בדרך זו,

15. על אף הוראות סעיף 8(א) לחוק סמכויות שעת-חירום (מעצרים), התשל"ט-1979²⁸ (בסעיף זה – חוק המעצרים (שעת חירום)), בתקופה האמורה בסעיף 5, ברישה, יחולו הוראות סעיף 16 לחוק המעצרים, בשינויים המחויבים, לעניין נוכחות עציר שביקש זאת, בדיון לפי סעיפים 4, 5 ו-7 לחוק המעצרים (שעת חירום) שלא ניתן לקיימו בנוכחות העציר, ואם חלה הכרזה על הגבלה מלאה – בדיון כאמור בעניינו של עציר השוהה במקום מעצר או בבית סוהר שחלה לגביו ההכרזה.
16. על אף הוראות סעיף 5 לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002²⁹, בתקופה האמורה בסעיף 5, ברישה, יחולו הוראות סעיף 16 לחוק המעצרים, בשינויים המחויבים, גם לעניין דיון לפי סעיף 5 לחוק האמור שלא ניתן לקיימו בנוכחות הכלוא, ואם חלה הכרזה על הגבלה מלאה – בדיון כאמור בעניינו של כלוא השוהה במקום מעצר או בבית סוהר שחלה לגביו ההכרזה.
17. על אף הוראות סעיף 7(א) לחוק ההסגרה, התשי"ד-1954³⁰, יחולו בתקופה האמורה בסעיף 5, ברישה, הוראות סעיף 16 לחוק המעצרים, בשינויים המחויבים, גם לעניין דיון לפי סעיף 7 לחוק האמור שלא ניתן לקיימו בנוכחות העצור, ואם חלה הכרזה על הגבלה מלאה – בדיון כאמור בעניינו של עצור השוהה במקום מעצר או בבית סוהר שחלה לגביו ההכרזה.
18. על אף הוראות סעיפים 14(ד) ו-14(ב) לחוק לנשיאת עונש מאסר במדינת אזרחותו של האסיר, התשנ"ז-1996³¹, יחולו בתקופה האמורה בסעיף 5, ברישה, הוראות סעיף 16 לחוק המעצרים, בשינויים המחויבים, גם לעניין דיון לפי סעיפים 14(ד) או 14(ב) האמורים שלא ניתן לקיימו בנוכחות הנידון, ואם חלה הכרזה על הגבלה מלאה – בדיון כאמור בעניינו של נידון השוהה במקום מעצר או בבית סוהר שחלה לגביו ההכרזה.
- תחולת סעיף 16 לחוק המעצרים על דיונים לפי סעיף 5 לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים – הוראת שעה
- תחולת סעיף 16 לחוק המעצרים על דיונים לפי סעיף 7 לחוק ההסגרה – הוראת שעה
- תחולת סעיף 16 לחוק המעצרים על דיונים לפי סעיף 14(ד) ו-14(ב) לנשיאת מאסר במדינת אזרחותו של האסיר – הוראת שעה

דבריו הסבר

פי המוצע, ההסדר שבסעיף 16 המוצע יחול רק לעניין דיון כאמור שלא ניתן לקיימו בנוכחות העציר בשל תקנות שעת החירום הנזכרות או בשל הכרזה על הגבלה חלקית, ואם חלה הכרזה על הגבלה מלאה – בדיון כאמור בעניינו של עציר השוהה במקום מעצר או בבית סוהר שחלה לגביו ההכרזה.

כמו כן מוצע, בסעיף 16 להצעת החוק, כי ההסדר האמור יחול, בשינויים המחויבים, בתקופה האמורה בסעיף 5 ורישה להצעת החוק, גם לעניין נוכחות עציר בדיון לפי סעיף 5 לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, המורה על הבאתו של הכלוא לפני שופט, כך שגם דיונים אלה יתקיימו שלא בנוכחות הכלוא אלא בהשתתפותו באמצעות מכשיר טכנולוגי כמוצע בסעיף 16 המוצע. זאת, לעניין דיון שלא ניתן לקיימו בנוכחות הכלוא בשל תקנות שעת החירום הנזכרות או בשל הכרזה על הגבלה חלקית, ואם חלה הכרזה על הגבלה מלאה – בדיון כאמור בעניינו של כלוא השוהה במקום מעצר או בבית סוהר שחלה לגביו ההכרזה.

סעיפים כל עוד תקש"ח נוכחות עצורים
 15 עד 18 ואסירים בדיונים עומדות בתוקף או משניתנה הכרזה השניים לפי סעיפים 2(א) או 4(א) להצעת החוק, וכל עוד ההכרזה בתוקף, מוצע כי ההסדר שבסעיף 16 המוצע יחול, בשינויים המחויבים, גם על דיוני מעצר המוסדרים בחוקים אחרים, אשר נקבעה בהם חובת נוכחות של העצור, העציר או הכלוא, לפי העניין, בדיון המעצר בעניינו.

בתוך כך מוצע, בסעיף 15 להצעת החוק, להחיל את ההסדר האמור, בשינויים המחויבים, על דיון מעצר לפי חוק סמכויות שעת חירום (מעצרים), וזאת לעניין נוכחות עציר שביקש להיות נוכח בדיון בעניינו לפי סעיפים 4, 5 ו-7 לחוק האמור. מכוח סעיפים אלה מתקיימים דיונים שעניינם אישור צו המעצר המינהלי בידי נשיא בית המשפט המחוזי (ראו סעיף 4 לחוק האמור), עיון תקופתי מחדש במעצר לפי צו מינהלי שאושר לפי סעיף 4 לאותו חוק (ראו סעיף 5 לחוק האמור) וערעור על החלטת נשיא בית המשפט המחוזי לפי אותם סעיפים (ראו סעיף 7 לחוק האמור). על

²⁸ ס"ח התשל"ט, עמ' 76; התש"ס, עמ' 139.

²⁹ ס"ח התשס"ב, עמ' 192; התשע"ו, עמ' 651.

³⁰ ס"ח התש"ד, עמ' 174; התשע"ט, עמ' 232.

³¹ ס"ח התשנ"ז, עמ' 6; התש"ע, עמ' 633.

סימן ד' לפרק א' – 19. הוראות סעיפים 16א, 52(ד) ו-53(ד) לחוק המעצרים, כנוסחם בסעיף 14(3), 7(7) ו-8(8) לחוק זה, והוראות סעיף 16א לחוק המעצרים כפי שהוחלל בסעיפים 15 עד 18 לחוק זה, לא יחולו לענין דיונים המתקיימים באולם בית משפט הסמוך למקום המעצר או לבית הסוהר.

פרק ב': השתתפות כלואים בדיונים בבתי דין צבאיים באמצעים טכנולוגיים

סימן א': הגדרות

הגדרות 20. בפרק זה –

"אסיר", "בית סוהר" ו"חבוש" – כהגדרתם בתקנות בתי סוהר צבאיים;

דברי הסבר

החשש מפני הדבקה בנגיף הקורונה והתפשטותו בבתי הסוהר ובכלל, קיים גם ביחס לבתי הסוהר הצבאיים ולמערכת המשפט הצבאית בכללה. כמפורט בחלק הכללי של דברי ההסבר, במקביל להסדר שנקבע בתקש"ח דיוני מעצרים ובתקש"ח קיום דיונים בהליכים פליליים באמצעים טכנולוגיים, לגבי מערכת המשפט האזרחית, לענין השתתפות עצורים ואסירים בדיונים בעניינם – דיוני מעצר ודיונים בהליכים פליליים שאינם דיוני מעצר – באמצעים טכנולוגיים, חלף נוכחותם הפיזית באולם בית המשפט, ולענין אופן קיום הדיונים, נקבע הסדר דומה בעיקרו לגבי מערכת המשפט הצבאית. הסדר זה נקבע בתקש"ח דיוני מעצר בבתי הדין הצבאיים ותקש"ח קיום דיונים פליליים באמצעים טכנולוגיים בבתי הדין הצבאיים, והוא מאפשר קיום דיונים בלא נוכחות העצורים אלא בהשתתפותם, בתנאים שפורטו בהן.

בדומה להסדר המוצע בסעיפים 2 עד 10 ו-13 להצעת החוק לענין נוכחותם של עצורים או אסירים בדיונים שאינם דיוני מעצרים במערכת המשפט האזרחית, וכן בדומה להסדר המוצע בסעיפים 14 עד 19 להצעת החוק לענין נוכחותם של עצורים בדיוני מעצרים במערכת המשפט האזרחית, מוצע בסעיפים 20 עד 25 להצעת החוק לעגן בחוק את ההסדר שנקבע בתקנות שעת החירום הנוכחות לעיל.

ההסדר המוצע יאפשר קיום חלק מהדיונים בבית הדין הצבאי שבהם נדרשת על פי דין נוכחותם של עצורים ואסירים (במערכת הצבאית – כלואים), בנכחותם, וזאת כפי שיוורה נשיא בית הדין הצבאי בהתאם לסמכותו לפי סעיף 22 לחוק המוצע, והכל בהתאם לסדר העדיפויות המפורט באותו סעיף.

כמפורט בחלק הכללי של דברי ההסבר, ההסדר המוצע בסעיפים 20 עד 25 האמורים, ובכלל זה התיקונים המוצעים בחוק השיפוט הצבאי, בסעיף 25 להצעת החוק, יעמדו בתוקף בתקופת תוקפן של תקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים, או בתקופת תוקפה של הכרזה על הגבלה חלקית או הכרזה על הגבלה מלאה שנתן שר הביטחון, לאחר התייעצות עם שר המשפטים, לפי סעיפים 21 או 23 לחוק המוצע, בהתאמה. כאמור, סמכות הכרזה זו תהיה נתונה לו על פי המוצע כהוראת שעה למשך שנים עשר חודשים מיום התחילה.

עוד מוצע, בסעיף 17 להצעת החוק, כי ההסדר שבסעיף 16א המוצע יחול, בשינויים המחויבים, בתקופה האמורה בסעיף 5 רישא להצעת החוק, אף לענין דיון לפי סעיף 7 לחוק ההסגרה (דיון מעצר של אדם שמבוקשת הסגרתו המתקיים טרם הוגשה עתירה להסגרה, או לאחר הגשתה עד להחלטה בה), אשר לא ניתן לקיימו בנכחות העצור בשל תקנות שעת החירום הנוכחות או בשל הכרזה על הגבלה חלקית, ואם חלה ההכרזה על הגבלה מלאה – בדיון כאמור בעניינו של עצור השוהה במקום מעצר או בית סוהר שחלה לגביו ההכרזה.

בדומה לכך מוצע, בסעיף 18 להצעת החוק, כי ההסדר האמור יחול, בשינויים המחויבים, בתקופה האמורה בסעיף 5 רישא המוצע, אף לענין דיון לפי סעיפים 14ג(ד) או 14ד(ב) לחוק לנשיאת עונש מאסר במדינת אורחות של האסיר (דיון בבקשת מעצר של נידון בטרם הוגשה בקשה בדבר ביצוע בישראל של עונש שהוטל בפסק חוק, ודיון בבקשת מעצר של נידון לאחר שהוגשה בקשה כאמור, בהתאמה). זאת, לענין דיון שלא ניתן לקיימו בנכחות הנידון בשל תקנות שעת החירום הנוכחות או בשל הכרזה על הגבלה חלקית, ואם חלה הכרזה על הגבלה מלאה – בדיון כאמור בעניינו של נידון השוהה במקום מעצר או בבית סוהר שחלה לגביו ההכרזה.

סעיף 19 מוצע כי ההסדרים המוצעים בסימן ד' לפרק ד' לחוק המוצע לענין השתתפות עצורים בדיונים באמצעות מכשירים טכנולוגיים, לא יחולו במקרים שבהם הדיון מתקיים באולם בית משפט או באולם בית דין, הסמוך למקום מעצר או בית סוהר, וזאת משום שהטעמים המפורטים לעיל הנוגעים לקושי ולסיכון הטמונים בנייד העצורים לא מתקיימים בדיון המתקיים במקום כאמור.

סעיפים מערכת המשפט הצבאית היא מערכת מקבילה 20 עד 25 למערכת המשפט האזרחית, אשר פועלת מכוח חוק השיפוט הצבאי. במערכת זו עומדים לדין חיילים החשודים בביצוע עבירות פליליות. בדומה למערכת המשפט האזרחית, גם במערכת המשפט הצבאית נדרשת, ככלל, נוכחותו של חשוד בדיון בהליך פלילי שמתקיים בעניינו לפני שופט בהתאם להוראות לפי חוק השיפוט הצבאי.

"דיון מעצר" – דיון בעניין הנוגע למעצר לפי סעיפים 240, 241 ו-243 לחוק השיפוט הצבאי, וכן דיונים לפי סעיפים 47, 52 ו-62 לחוק המעצרים כפי שהוחלו בסעיף 243 לחוק השיפוט הצבאי;

"חדר משמר" – חדר משמר צבאי כמשמעותו בחוק השיפוט הצבאי;

"חוק השיפוט הצבאי" – חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955³²;

"כלוא" – אסיר, חבוש או עצור;

"נפגע עבירה" – כהגדרתו בחוק השיפוט הצבאי;

"עצור" – עציר כהגדרתו בתקנות בתי סוהר צבאיים, בין שהוא חשוד ובין נאשם, ולמעט עצור המוחזק בבסיס חקירות של המשטרה הצבאית;

"תקנות בתי סוהר צבאיים" – תקנות השיפוט הצבאי (בתי סוהר צבאיים), התשמ"ז-1987³³.

סימן ב': הכרזות על הגבלת דיונים בנוכחות כלואים

21. (א) שוכנע שר הביטחון, לאחר קבלת חוות דעת לעניין זה מטעם חיל הרפואה (להלן – חוות דעת חיל הרפואה), כי קיים חשש ממשי להתפשטות נגיף הקורונה בחדרי משמר ובבתי סוהר, בשל הבאתם של כלואים לבתי הדין הצבאיים, שהייתם בהם וחזרתם לחדרי המשמר ולבתי הסוהר, וכי אין דרך להבאתם של כלל הכלואים שנדרשת הבאתם לבתי הדין הצבאיים ולשהייתם בהם בלא חשש אמור, רשאי הוא, לאחר התייעצות עם שר המשפטים, להכריז כי רק חלק מהדיונים בבתי הדין הצבאיים שבהם נדרשת לפי דין נוכחות כלואים, יתקיימו בנוכחותם, וזאת כפי שיוורה נשיא בית הדין הצבאי בהתאם לסמכותו לפי סעיף 22(א) (בפרק זה – הכרזה על הגבלה חלקית); חוות דעת חיל הרפואה תכלול נתונים על מצב התחלואה בשל נגיף הקורונה באותה עת במדינה ובצבא ההגנה לישראל, מאפייני התחלואה ומגמותיה ורמת הסיכון להתפשטות הנגיף בחדרי משמר ובבתי הסוהר הנובעת מאותם נתונים, וכן תכלול הנחיות לנקיטת פעולות ולשימוש באמצעים לצורך הקטנת הסיכון להדבקה בנגיף, בהתחשב ברמת הסיכון ומזהותו.

דברי הסבר

המוחזק בבסיס חקירות של המשטרה הצבאית. עצורים אלה מגיעים לדיון הראשון בבקשה להארכת מעצרו ישירות מתחנת המשטרה, בליווי המשטרה, ועל כן אין מניעה כי הדיון יתקיים בנוכחותם. לפיכך, הכרזת שר הביטחון, על שני סוגיה (ראו סעיפים 21 ו-23 לחוק המוצע), לא תחול על עצורים אלה.

עוד מוצע להגדיר מהו דיון מעצר, תוך פירוט הסעיפים בחוק השיפוט הצבאי שעניינם דיון כאמור, זאת, מאחר שבהסדר שיחול בתקופת תוקפן של הכרזות שר הביטחון מוצע להבחין בין דיונים כאמור שהם דיוני מעצר, ולגביהם יחולו הוראות סימן ד' בפרק ב' לחוק המוצע, לבין שאר הדיונים כאמור שלגביהם יחולו הוראות סימן ג' בפרק ב' לחוק המוצע.

סעיף 21 בהתאמה להסדרים הקבועים בפרק א' לחוק המוצע לעניין מערכת המשפט האזרחית, מוצע להסמיק את שר הביטחון, לאחר שהתייעץ עם שר המשפטים, להכריז, לאחר קבלת חוות דעת חיל הרפואה,

ההסדר המוצע לעניין דיוני המעצרים במערכת המשפט הצבאית דומה בעיקרו להסדר המוצע לעניין אותם דיונים במערכת המשפט האזרחית, בשינויים המחויבים ובשינויים הנובעים מהבדלים בהסדר הקיים לעניין דיונים בהליכים פליליים, ובהם דיוני מעצרים, בחוק השיפוט הצבאי לעומת ההסדר הקיים לעניין דיונים כאמור במערכת הדינים האזרחית, הכול כמפורט להלן.

סעיף 20 מוצע להגדיר את המונח "כלוא" כפי שהוא מוגדר בתקנות השיפוט הצבאי (בתי סוהר צבאיים), התשמ"ז-1987 (להלן – תקנות בתי סוהר צבאיים), ככולל אסיר, חבוש או עצור. "עצור", בדומה להגדרתו המוצעת בסעיף 1 להצעת החוק, כולל הן עצור שהוא חשוד והן עצור שהוא נאשם. על פי המוצע, מאחר שהחשש שבבסיס ההסדר המוצע נוגע להדבקה האוכלוסייה השוהה בחדרי המשמר ובתי הסוהר הצבאיים, ונובע, בין השאר, מהצורך לנייד את הכלואים מאותם מקומות לבתי הדין, מוצע להבהיר כי ההסדר המוצע לא יחול לעניין עצור

³² ס"ח התשט"ו, עמ' 171; התש"ף, עמ' 30.

³³ ק"ת התשמ"ו, עמ' 294.

(ב) הכרזה על הגבלה חלקית תיכנס לתוקף עם נתינתה ותפורסם ברשומות בהקדם האפשרי.

(ג) הכרזה על הגבלה חלקית תהיה לתקופה שלא תעלה על חודש ימים; שר הביטחון, בהתייעצות עם שר המשפטים ולאחר קבלת חוות מטעם חיל הרפואה, רשאי להאריך את תקופת תוקפה של ההכרזה לתקופות נוספות שלא יעלו על חודש ימים כל אחת, אם שוכנע כי ממשיכות להתקיים הנסיבות המפורטות בסעיף קטן (א).

(ד) שוכנע שר הביטחון, לאחר קבלת חוות דעת חיל הרפואה, כי הנסיבות המפורטות בסעיף קטן (א) אינן מתקיימות עוד, יבטל את ההכרזה על הגבלה חלקית, לאחר התייעצות עם שר המשפטים, בלא דיחוי; ביטול ההכרזה כאמור ייכנס לתוקף עם נתינתו, והודעה על הביטול תפורסם ברשומות בהקדם האפשרי.

(ה) הודעה על מתן הכרזה על הגבלה חלקית או על ביטולה כאמור בסעיף קטן (ד) תימסר לנשיא בית הדין הצבאי לערעורים, למשטרה הצבאית, לפרקליטות הצבאית, לסניגוריה הצבאית וללשכת עורכי הדין, עם הינתנה.

(ו) חייל שמוחק במעצר פתוח לפי סעיף 244 לחוק השיפוט הצבאי לא ייחשב לעצור לעניין סעיף זה.

22. (א) בתקופת תוקפה של הכרזה על הגבלה חלקית יובאו בכל יום לבתי הדין הצבאיים מרב הכלואים שניתן להביא תוך יישום הוראות הדין והוראות חיל הרפואה, לצורך השתתפותם בדיונים שנשיא בית הדין הצבאי יורה על קיומם בנוכחות הכלוא; נשיא בית הדין הצבאי רשאי להורות על קיום דין בנוכחות כלוא בהתאם לסדר העדיפויות שלהלן:

קביעת הדיונים
שיתקיימו בנוכחות
כלואים בתקופת
תוקפה של הכרזה
על הגבלה חלקית

ד ב ר י ה ס ב ר

כל אחת, אם שוכנע כי ממשיכות להתקיים הנסיבות המצדיקות את ההכרזה. נוסף על כך, מוצע כי מששוכנע שר הביטחון שחדלו להתקיים הנסיבות המצדיקות את ההכרזה, הוא יבטל אותה בלא דיחוי, גם זאת לאחר התייעצות עם שר המשפטים. ההסדר המוצע לעניין זה נועד לאפשר גמישות בהתאם לשינוי הנסיבות. כך, אם לאחר שתבוטל ההכרזה, וכל עוד לא הסתיימה תקופת הוראת השעה, תהיה התפרצות נוספת של הנגיף ויתקיימו הנסיבות המפורטות בסעיף קטן (א) המוצע, יוכל השר לשוב ולהכריז כאמור.

מוצע כי מעבר לפרסומה ברשומות, הודעה על הכרזה השרים או על ביטולה תימסר, עם נתינתה, לגופים הנוגעים בדבר – נשיא בית הדין הצבאי לערעורים, המשטרה הצבאית, הפרקליטות הצבאית, הסניגוריה הצבאית ולשכת עורכי הדין.

לבסוף מוצע להחריג במפורש מתחולת ההכרזה חייל שמוחק במעצר פתוח לפי סעיף 244 לחוק השיפוט הצבאי. חייל כאמור אינו מוחק בחדר משמר או בבית סוהר, ואין מניעה לקיים את הדיון בעניינו כשהוא נוכח בבית המשפט. לפיכך אין מקום להחיל בעניינו את ההסדר לעניין השתתפות באמצעות מכשיר טכנולוגי, המוצע בסימנים ג' וד' לפרק ב' לחוק המוצע.

סעיף 22 בסעיף זה מוצעות הוראות לעניין אופן קביעת הדיונים שיתקיימו מדי יום בנוכחות כלוא, שיחולו משניתנה הכרזה על הגבלה חלקית לפי סעיף קטן (א) המוצע, וכל עוד הכרזה זו עומדת בתוקף.

כי רק חלק מהדיונים בבית משפט שבהם נדרשת על פי דין נוכחות כלואים, יתקיימו בנוכחותם, וזאת כפי שיוורה נשיא בית הדין הצבאי בהתאם לסמכותו לפי סעיף 22(א) לחוק המוצע (להלן – הכרזה על הגבלה חלקית). שר הביטחון יכריז כאמור אם שוכנע כי קיים חשש ממשי להתפשטות נגיף הקורונה בחדרי משמר ובבתי סוהר צבאיים בשל הבאתם של כלואים לבתי הדין הצבאיים, שהייתם בהם וחזרתם לחדרי המשמר ובתי הסוהר, וכן אם שוכנע כי אין דרך להבאתם של כלואים לבתי דין צבאיים ולשהייתם בהם בלא חשש כאמור.

מוצע כי חוות דעת חיל הרפואה תכלול נתונים והנחיות בדומה למוצע לעניין חוות דעת משרד הבריאות, בסעיף 2(א) לחוק המוצע.

משמעות ההכרזה היא שיחולו הוראות סעיף 22 לחוק המוצע לעניין סדר העדיפויות בקביעת דיונים שיתקיימו בנוכחות כלואים, וכן ההסדר החלופי לנוכחות העצור בדיון, המוצע בסימן ג' לפרק ב' לחוק המוצע, וזאת תוך סטייה מסדרי הדין הרגילים הקבועים בעניין זה בחוק השיפוט הצבאי. על כן מוצע כי הסמכות להכריז כאמור תינתן לשר הביטחון, שהוא השר האחראי על חוק השיפוט הצבאי, לרבות על ההוראות בדבר סדרי הדין בדיוני מעצר, ועל מערכת בתי הדין הצבאיים.

הכרזה על הגבלה חלקית לפי סעיף קטן (א) המוצע תוגבל לתקופה של עד חודש ימים, ושר הביטחון, לאחר שנועץ בשר המשפטים, יוכל להאריך את תקופת תוקפה של ההכרזה לתקופות נוספות שלא יעלו על חודש ימים

(1) דיון שבו מובאות ראיות לבירור האשמה של נאשם עצור, לפי פרק שלישי לחוק השיפוט הצבאי; לענין זה תינתן עדיפות לדיון בעניינו של נאשם השוהה במעצר זמן רב יותר;

(2) דיון ראשון לפי סעיף 240 לחוק השיפוט הצבאי ודיון לפי סעיף 243 לחוק האמור, שלגביו הודיע בא כוח הנאשם מבעוד מועד כי בכוונתו להעלות טענות לענין דיות הראיות או עילת המעצר או חלופת מעצר;

(3) דיון בענינו של עצור לפי סעיפים 240, 241, 243 ו-243ב לחוק השיפוט הצבאי, וכן דיון לפי סעיפים 47, 52, 62 ו-62א לחוק המעצרים שאינו מנוי בפסקה (2);

(4) דיון בהליך פלילי שאינו מנוי בפסקאות (1) עד (3);

(5) דיון בוועדה לעיון בעונש לפי חוק השיפוט הצבאי;

(6) דיון שאינו מנוי בפסקאות (1) עד (5), שהכלוא צד לו.

(ב) בכל דיון לפי סעיף קטן (א) תינתן עדיפות לדיון בענינו של כלוא או נפגע עבירה שהוא קטין, או של עצור או אסיר עם מוגבלות שמקשה באופן ממשי על השתתפותו בדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי.

(ג) זהות הכלואים שיובאו לדיון בענינם בבית הדין הצבאי מדי יום בהתאם להוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), תיקבע בתיאום בין המשטרה הצבאית לבין יחידת בתי הדין הצבאיים.

(ד) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) לענין סדר העדיפויות הקבוע בהם, רשאי נשיא בית הדין הצבאי להורות, מטעמים שיירשמו, כי הליך מסוים יתקיים בנוכחות הכלוא, גם אם יש בכך משום סטייה מסדר העדיפויות הקבוע באותם סעיפים קטנים, ובלבד שהמספר הכולל של כלואים שיובאו באותו יום לא יעלה על המספר המרבי של כלואים שניתן להביא באותו יום לפי הוראות סעיף קטן (א) רישא.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ג)

עוד מוצע לקבוע כי זהות הכלואים שיובאו לדיון בענינם בבית המשפט מדי יום בהתאם להוראות סעיף קטן (א) המוצע, תיקבע בתיאום בין יחידת בתי הדין הצבאיים למשטרה הצבאית, גם זאת בהתאמה למוצע בהסדר החל על מערכת המשפט האזרחית, בסעיף 3(א) לחוק המוצע, לענין תיאום בין שירות בתי הסוהר להנהלת בתי המשפט.

לסעיף קטן (ד)

לצד הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), לענין סדר העדיפויות הקבוע בהם, מוצע לתת לנשיא בית דין צבאי להורות, מטעמים שיירשמו, כי הליך מסוים יתקיים בנוכחות הכלוא, גם אם יש בכך משום סטייה מסדר העדיפויות הקבוע באותם סעיפים קטנים, ובלבד שאין בכך כדי להביא לחריגה ממספר הכלואים המרבי שאפשר להביא באותו יום לפי אותם סעיפים קטנים. חריג זה מאפשר לנשיא הדין הצבאי לשקול שיקולים נוספים.

מוצע לתת לנשיא בית דין צבאי סמכות להורות אילו דיונים יתקיימו בכל יום בנוכחות כלוא בבית הדין שבמחוזו, באופן שיאפשר להביא בכל יום את מרב הכלואים שניתן להביא תוך עמידה בהוראות חיל הרפואה כהגדרתן המוצעת בסעיף קטן (ה). עוד מוצע להבנות את שיקול דעתו של נשיא בית הדין הצבאי בבואו לקבוע אילו דיונים יתקיימו בכל יום, על ידי קביעת סדר קדימויות בין סוגי הדיונים השונים, שבהם קיימת על פי דין חובת נוכחות של הכלוא, וזאת בהתאמה לסדר העדיפויות הקבוע בפרק א' לחוק המוצע לענין הדיונים במערכת המשפט האזרחית, בשינויים מתחייבים.

לסעיף קטן (ב)

לצד סדר העדיפויות המוצע לעיל, מוצע לקבוע, גם זאת בדומה למוצע בפרק א' האמור, כלל שלפיו, בתוך כל קטגוריה מבין הקטגוריות שבסעיף קטן (א), תינתן עדיפות לדיון בענינם של כלוא או נפגע עבירה שהוא קטין, או בענינם של עצור או אסיר עם מוגבלות שמקשה באופן ממשי על השתתפותו בדיון.

(ה) הוראות סעיף 21(ו) יחולו לעניין סעיף זה.

(ו) בסעיף זה, "הוראות חיל הרפואה" – הנחיות ונהלים של חיל הרפואה הנוגעים למניעת התפשטות נגיף הקורונה שפורסמו באתר האינטרנט של צבא ההגנה לישראל, וכן הנחיות לנקיטת פעולות ולשימוש באמצעים לצורך הקטנת הסיכון להדבקה בנגיף, שנכללו בחוות דעת חיל הרפואה.

(א) על אף הוראות סעיף 22, שוכנע שר הביטחון, לאחר קבלת חוות דעת לעניין זה מטעם חיל הרפואה, כי קיימת התפשטות רחבת היקף של נגיף הקורונה במדינה או בחדרי משמר ובתי סוהר, וכי בשל כך קיים סיכון מוגבר להתפשטות נגיף הקורונה בחדרי משמר ובתי סוהר, רשאי הוא, לאחר התייעצות עם שר המשפטים, להכריז כי לא ניתן לקיים דיונים בבתי דין צבאיים בנוכחות כלואים, במדינה כולה או בחלק ממנה (בפרק זה – הכרזה על הגבלה מלאה); לעניין זה, חוות דעת חיל הרפואה תתייחס למצב התחלואה בשל נגיף הקורונה באותה עת במדינה ובצבא ההגנה לישראל, ובפרט לסיכון הבריאותי הטמון בהבאת כלואים לבתי הדין הצבאיים ובשהייתם בהם.

(ב) הכרזה על הגבלה מלאה תהיה לתקופה שלא תעלה על 14 ימים; שר הביטחון רשאי, לאחר התייעצות עם שר המשפטים, להאריך את תקופת תוקפה של ההכרזה לתקופות נוספות שלא יעלו על 14 ימים כל אחת, אם שוכנע, לאחר קבלת עמדת חיל הרפואה, כי ממשיכות להתקיים הנסיבות המפורטות בסעיף קטן (א).

(ג) על הכרזה על הגבלה מלאה יחולו הוראות סעיף 21(ב) ו-(ד) עד (ו).

הכרזה על אי-קיום דיונים בנוכחות כלואים 23.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ה)

כמו כן, מוצע לקבוע כי הכרזה על הגבלה מלאה תהיה בתוקף לתקופה שלא תעלה על 14 ימים, וכי שר הביטחון יוכל להאריך את תקופת תוקפה של ההכרזה לתקופות נוספות שלא יעלו על 14 ימים כל אחת, אם שוכנע, לאחר קבלת חוות דעת חיל הרפואה, כי ממשיכות להתקיים הנסיבות המפורטות בסעיף קטן (א), דהיינו כי עדיין קיימת התפשטות רחבת היקף של נגיף הקורונה במדינה או בחדרי משמר ובתי סוהר צבאיים, ועדיין קיים בשל כך סיכון מוגבר להתפשטות נגיף הקורונה בחדרי משמר ובתי סוהר.

מאחר שמשמעות ההכרזה על הגבלה מלאה היא פגיעה בזכות הנוכחות של כלל הכלואים, מוצע להגביל את תקופת תוקפה ל-14 ימים כאמור. בעוד שאת תקופת תוקפה של ההכרזה על הגבלה חלקית מוצע כאמור להגביל לחודש ימים, גם זאת בדומה להסדר המוצע בהקשר זה לגבי מערכת המשפט האזרחית, בסימן ב' לפרק א' להצעת החוק.

כמו כן מוצע כי על הכרזה על הגבלה מלאה יחולו הוראות סעיף 21(ב) לחוק המוצע, שעניינו במועד כניסתה של ההכרזה לתוקף וחובת פרסומה ברשומות, סעיף 21(ד) לחוק המוצע, שענינו סמכות שר הביטחון לבטל את ההכרזה, וסעיף 21(ה) לחוק המוצע, שענינו בחובות מתן הודעה על ההכרזה לגופים הנוגעים בדבר, וכן סעיף 21(ו) לחוק המוצע, אשר מחריג מגדר ההכרזה חייל המוחזק במעצר פתוח לפי סעיף 244 לחוק השיפוט הצבאי, שכן חייל כאמור אינו מוחזק בחדר משמר או בבית סוהר.

מוצע להגדיר מהן "הוראות חיל הרפואה" שיש ליישם, לצד הוראות אחרות שנקבעו בחוק, בהבאת כלואים לבתי הדין הצבאיים. על פי המוצע, ובדומה למוצע לעניין הוראות משרד הבריאות, בסעיף 3(ג) להצעת החוק, מדובר בהנחיות שנתן חיל הרפואה ונהלים שקבע, הנוגעים למניעת התפשטות נגיף הקורונה, שפורסמו באתר האינטרנט של צבא ההגנה לישראל, וכן הנחיות לנקיטת פעולות ולשימוש באמצעים לצורך הקטנת הסיכון להדבקה בנגיף, אשר נכללו בחוות דעת חיל הרפואה.

סעיף 23 בהתאמה להסדר המוצע בפרק א' לחוק המוצע לעניין מערכת המשפט האזרחית, מוצע להסמיך את שר הביטחון, לאחר שנועץ בשר המשפטים, להכריז כי לא ניתן לקיים דיונים בבית דין צבאי בנוכחות כלואים, במדינה כולה או בחלק ממנה (להלן – הכרזה על הגבלה מלאה). זאת, לאחר קבלת חוות דעת חיל הרפואה, ולאחר ששוכנע כי בשל התפשטות רחבת היקף של נגיף הקורונה במדינה או בחדרי משמר ובתי סוהר צבאיים, קיים סיכון מוגבר להתפשטות נגיף הקורונה בחדרי משמר ובתי סוהר כאמור. משמעות ההכרזה היא כי כל הדיונים בעניינם של כלואים בבית הדין הצבאי יתקיימו שלא בנוכחותם.

מוצע לקבוע כי שר הביטחון יהיה מוסמך להכריז כאמור לגבי המדינה כולה או לגבי חלק ממנה, כלומר אפשר שההכרזה תחול רק לגבי חלק מחדרי המשמר ובתי הסוהר הצבאיים במדינה, בהתאם לנסיבות. עוד מוצע לקבוע כי ההכרזה האמורה תיכנס לתוקף עם נתינתה ותפורסם ברשומות בהקדם האפשרי.

סימן ג': השתתפות כלואים בדיונים שאינם דיוני מעצר בבתי דין צבאיים,

באמצעים טכנולוגיים

24. עד תום תקופת תוקפן של תקנות שעת החירום וכן בתקופת תוקפה של הכרזה על הגבלה חלקית או הכרזה על הגבלה מלאה, יחולו לגבי דיונים שאינם דיוני מעצר המתקיימים בבתי דין צבאיים ושלא ניתן לקיימם בנוכחות הכלואים בשל תקנות שעת החירום או בשל הכרזה כאמור, ואם חלה הכרזה על הגבלה מלאה – לגבי דיונים כאמור בעניינם של כלואים השוהים בחדרי משמר או בבתי הסוהר שחלה לגביהם ההכרזה, הוראות סעיפים 6 עד 10 ו-13, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(1) בכל מקום –

- (א) במקום "בית משפט" יבוא "בית דין צבאי";
- (ב) במקום "בית המשפט" יבוא "בית הדין הצבאי";
- (ג) במקום "בבית משפט" יבוא "בבית דין צבאי";
- (ד) במקום "בבית המשפט" יבוא "בבית הדין הצבאי";
- (ה) במקום "עצור או אסיר" יבוא "כלוא";
- (ו) במקום "העצור או האסיר" יבוא "הכלוא";
- (ז) במקום "עצורים או אסירים" יבוא "כלואים";
- (ח) במקום "שירות בתי הסוהר" יבוא "המשטרה הצבאית";
- (ט) במקום "ושירות בתי הסוהר" יבוא "והמשטרה הצבאית";

(2) בסעיף 8 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "דיון שנשמעת בו עדות לפי סימן ה' לפרק ה' לחוק סדר הדין הפלילי" יבוא "דיון שנשמעת בו עדות לפי סעיפים 364 עד 371 ו-386 לחוק השיפוט הצבאי";

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "פרקליט מחוז, ראש יחידת התביעות במשטרה" יבוא "פרקליט צבאי";

(3) בסעיף 10, במקום "לפי סימן ה' לפרק ה' לחוק סדר הדין הפלילי" יבוא "לפי סעיפים 364 עד 371 ו-386 לחוק השיפוט הצבאי".

ד ב ר י ה ס ב ר

פקיעתן של התקנות האמורות – בסעיף 22 לחוק המוצע, או בשל הכרזה על הגבלה מלאה – הוראות סעיפים 6 עד 10 ו-13 לחוק המוצע הנוגעים להשתתפותם של כלואים בדיונים בעניינם שאינם דיוני מעצר. כך, הכלואים ישתתפו בדיונים אלה באמצעות מכשיר טכנולוגי בהתאם להסדרים שנקבעו בסעיפים האמורים, בשינויים המתחייבים.

סעיף 24 מוצע כי בתקופת תוקפן של תקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים וכן בתקופת תוקפה של הכרזה על הגבלה מלאה או הכרזה על הגבלה חלקית, יחולו, בכל הנוגע לדיונים בעניינם של כלואים שלא ניתן לקיימם בנוכחות הכלואים – בשל קביעת נשיא בית הדין הצבאי בהתאם לסדר העדיפויות שנקבע בתקנות האמורות, ולאחר

סימן ד': קיום דיוני מעצר בבתי דין צבאיים באמצעים טכנולוגיים

25. עד תום תקופת תוקפן של תקנות שעת החירום וכן בתקופת תוקפה של הכרזה על הגבלה חלקית או הכרזה על הגבלה מלאה, יקראו את חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 (להלן – חוק השיפוט הצבאי), כך לגבי דיוני מעצר, ואם חלה הכרזה על הגבלה מלאה – לגבי דיוני מעצר בעניינם של כלואים השוהים בחדרי משמר ובבתי סוהר שחלה לגביהם ההכרזה, ולגבי דיוני מעצר בעניינם של עצורים המוחזקים בבסיס חקירות של המשטרה הצבאית:

(1) בסעיף 240 –

(א) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), בבואו להורות על הארכת מעצר לפי אותו סעיף קטן, ישקול השופט גם את חיוניות המעצר, בין השאר בהתחשב בסיכון להידבקות העצור בנגיף הקורונה (Novel Coronavirus nCov-2019) בעת שהותו במעצר ובמצב הכליאה באותה עת, ואם חלות ההוראות סעיף 240 – גם בהתחשב בפגיעה בעצור הנובעת מקיומו של הדיון לפי הוראות הסעיף האמור, שלא בנוכחותו";

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "רופא פסיכיאטרי" יבוא "רופא" ובמקום "לבריאות נפשו" יבוא "לבריאותו";

(ג) בסעיף קטן (ד), בסופו יבוא "על דיון בערעור לפי סעיף קטן זה, שלא ניתן לקיימו בנוכחותו של העצור בשל תקנות שעת החירום, בשל הכרזה על הגבלה חלקית או בשל הכרזה על הגבלה מלאה, יחולו הוראות סעיף 240";

(2) אחרי סעיף 240 יבוא:

"הארכת מעצר
שלא בנוכחות
עצור
(א) על אף האמור בסעיף 240(ב), לגבי דיונים שלא ניתן לקיימם בנוכחות עצור בשל תקנות שעת החירום, בשל הכרזה על הגבלה חלקית או בשל הכרזה על הגבלה מלאה, יחולו הוראות אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (1)(ב)

סעיף 240(ב) לחוק השיפוט הצבאי קובע כי אף על פי שכלל דיון בבקשה להארכת מעצר ייערך בנוכחות העצור, בית הדין רשאי לדון בבקשת מעצר שלא בנוכחות העצור, אם שוכנע, על סמך חוות דעת של רופא פסיכיאטרי, שלא ניתן לקיים את הדיון בנוכחות העצור או שנוכחותו תזיק לבריאות נפשו. מוצע כי בתקופת תוקפה של הכרזת שר הביטחון יהיה ניתן להסתמך לעניין זה על חוות דעת רופא (שאינו פסיכיאטר דווקא) ושחוות דעת זו תתייחס לבריאותו של העצור באופן כללי ולא דווקא לבריאותו הנפשית. זאת בדומה להסדר הקבוע היום בסעיף 216(2) לחוק המעצרים. כך יהיה אפשר לעשות שימוש בהוראה זו גם לגבי עצורים שחלו במחלה הנגרמת מנגיף הקורונה. גם תיקון זה יחול על פי המוצע לעניין כלל דיוני המעצרים בתקופה האמורה בסעיף 25 רישא לחוק המוצע.

לפסקאות (1)(ג) ו-(2)

לפי סעיף 240(ב) לחוק השיפוט הצבאי, דיון בבית דין צבאי בבקשה להארכת מעצר שהוגשה לפי סעיף 237

סעיף 25 מוצע לקבוע כי עד תום תקופת תוקפן של כללי תקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים, וכן בתקופת תוקפה של הכרזה על הגבלה חלקית או הכרזה על הגבלה מלאה (ביחס לחדרי משמר ובתי סוהר שלגביהם חלה ההכרזה), יחולו הוראות חוק השיפוט הצבאי בתיקונים המוצעים בסעיף 25 להצעת החוק, כמפורט להלן. התיקונים לחוק המעצרים המוצעים בסעיף זה קבועים היום בעיקרם בתקש"ח דיוני מעצר בבתי הדין הצבאיים, בשינויים מסוימים.

לפסקה (1)(א)

מוצע, בדומה להוראת סעיף 13(1) לחוק המעצרים כנוסחו המוצע בסעיף 5 להצעת החוק, להנחות את שופטי בית הדין הצבאי הדנים בהארכת מעצר לשקול גם את חיוניות המעצר בשים לב לסיכון להידבקות בנגיף הקורונה, וראו דברי ההסבר לסעיף 5 האמור. על פי המוצע, יחול הסעיף כתיקונו המוצע לגבי כלל דיוני המעצר שיתקיימו בתקופת תוקפן של תקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים או בתקופת תוקפן של ההכרזות הנוכרות לעיל.

(1) הדיון בבקשה להארכת מעצר יתקיים שלא בנוכחות העצור אלא בהשתתפותו באמצעות מכשיר טכנולוגי שתקצה המשטרה הצבאית והמאפשר העברת קול ותמונה בזמן אמת, ואם אין מכשיר טכנולוגי זמין מסוג זה בעת קיום הדיון בעניינו של אותו עצור, והעצור הסכים לכך – באמצעות מכשיר כאמור שמאפשר העברת קול בלבד, והכול באופן שימזער, ככל האפשר, את הפגיעה בעצור בשל כך שהדיון מתקיים שלא בנוכחותו; אין באמור בסעיף זה כדי לגרוע מסמכותו של השופט לפי הוראות סעיף 240(ב) לקיים דיון שלא בנוכחותו של עצור, אם נוכח השופט, על יסוד חוות דעת של רופא, שאין העצור מסוגל להשתתף בדיון מפאת מצב בריאותו;

(2) על אף הוראות פסקה (1) –

(א) היה הדיון כאמור באותה פסקה דיון לפי סעיף 240(א), ולא ניתן לקיימו, טרם פקיעת מעצרו של החשוד, באמצעות מכשיר טכנולוגי המאפשר העברת תמונה וקול בזמן אמת, בשל מניעה טכנית בלתי צפויה, רשאי בית הדין הצבאי, באישור נשיא בית הדין הצבאי, להורות על קיום הדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי המאפשר העברת קול בלבד, וזאת באופן חריג ומטעמים מיוחדים שיירשמו; הוארך מעצרו של החשוד כאמור וחדלו להתקיים הנסיבות שבשלן לא ניתן לקיים את הדיון באמצעות מכשיר המאפשר העברת תמונה וקול בזמן אמת, וטרם הסתיימה תקופת המעצר, רשאי העצור לדרוש דיון חוזר שיתקיים באמצעות מכשיר טכנולוגי המאפשר העברת קול ותמונה, כאמור בפסקה (1);

ד ב ר י ה ס ב ר

הדיון יתקיים בנוכחות העצור בנסיבות חריגות המפורטות בסעיף 240(א)(2)(ב) המוצע הוא נשיא בית הדין הצבאי, וכך גם לעניין בעל הסמכות לאשר את החלטת בית המשפט על קיום בהשתתפות העצור באמצעות טלפון בלבד, אם מתקיימות הנסיבות המפורטות בסעיף 240(א)(2)(א).

כמו כן, מוצע להבהיר כי הוראות ההסדר המוצע לא יחולו לעניין מי שמוחקים במעצר פתוח לפי סעיף 244 לחוק השיפוט הצבאי, שכן אלה אינם מוחזקים במיתקני הכליאה הצבאיים ומכאן שלא מתקיים לגביהם החשש להדבקה בנגיף הקורונה שבבסיס ההסדר המוצע ואין מניעה להגעתם לדיון בעניינם.

ההסדר המוצע בסעיף 240 לחוק השיפוט הצבאי, כנוסחו המוצע בפסקה (2), שעניינו בקיום דיון בהשתתפות הכלוא באמצעות מכשיר טכנולוגי, חלף נוכחותו בדיון, כמו

לחוק האמור, כלומר, בקשה להארכת מעצרו של חייל, ייערך ככלל בנוכחותו של העצור. כך גם לעניין הדיון בערעור על החלטה בדבר הארכת מעצר (סעיף 240(ד) לחוק האמור). מוצע לקבוע, בסעיף 240 לחוק השיפוט הצבאי כנוסחו המוצע, הסדר המאפשר את השתתפותו של העצור בדיון בעניין מעצרו לפי סעיף 240(ב) או (ד), באמצעות מכשיר טכנולוגי, חלף נוכחותו הפיזית באולם בית הדין הצבאי.

כאמור, ההסדר המוצע דומה להסדר שמוצע לקבוע בסעיף 16א לחוק המעצרים, כנוסחו המוצע בסעיף 14(3) להצעת החוק, לעניין דיוני הארכת מעצר במערכת המשפט האזרחית, בשינויים המתחייבים. כך למשל, מי שתספק את המכשירים הטכנולוגיים שבאמצעותם יתקיימו הדיונים תהיה המשטרה הצבאית, אשר סמכותה בעניין זה מקבילה לסמכות שירות בתי הסוהר, ומי שיהיה מוסמך להורות כי

(ב) (1) חלה הכרזה על הגבלה מלאה, ומצא נשיא בית דין צבאי כי קיים צורך חיוני ורחוק לקיים את הדיון בנוכחותו של העצור, על אף הנסיבות שבשלן ניתנה ההכרזה, כי קיומו של הדיון לפי הוראות פסקה (1) יגרמו לפגיעה ממשית ובלתי מידתית בעצור וכי על בית הדין הצבאי להתרשם מהעצור פנים אל פנים, לרבות בשל כך שהעצור הוא אדם עם מוגבלות אשר מקשה באופן ממשי על השתתפותו בדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי לפי הוראות פסקה (1), רשאי הוא, באופן חריג, להורות כי הדיון יתקיים בנוכחותו של העצור, וזאת לאחר שקיבל את עמדת הצדדים והמשטרה הצבאית;

(2) הוראות פסקת משנה זו לא יחולו על עצור שחלה לגביו חובת בידוד מכוח צו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש) (בידוד בית והוראות שונות) (הוראת שעה), התש"ף-2020 (בסעיף זה – צו בידוד בית), או מכוח צו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש 2019) (בידוד בבית חולים) (הוראת שעה), התש"ף-2020 (בסעיף זה – צו בידוד בבית חולים);

ד ב ר י ה ס ב ר

בית הדין הצבאי הורה באותו יום שיתקיימו בנוכחות כלואים (מכוח סמכותו לפי סעיף 23א) לחוק המוצע, יחולו הוראות הסעיפים האמורים לעניין השתתפותו של הכלוא בדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי. הוראות אלה לא יחולו לעניין דיון שיתקיים בתקופה הנזכרת לעיל, לפי הוראות נשיא בית הדין הצבאי, בנוכחות הכלוא.

גם התיקון המוצע לסעיף 240(ד) לחוק השיפוט הצבאי, בפסקה (1)(ג), יחול, על פי המוצע, בתקופת תוקפה של ההכרזה על הגבלה חלקית (וקודם לכך – בתקופת תוקפן של תקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים), רק אם מדובר בדיון שהכלוא לא יכול להיות נוכח בו. דהיינו, אם דיון המעצר של אותו כלוא אינו נמנה עם הדיונים שנשיא

(ג) עצור שחלה לגביו חובת בידוד מכוח צו בידוד בית, השוהה בבידוד בחדר משמר או בבית סוהר, או עצור שחלה לגביו חובת בידוד מכוח צו בידוד בבית חולים, ושוהה בבידוד במקום בחדר משמר או בבית סוהר, בהתאם להוראת רופא לפי סעיף 2(ג) לצו האמור, ישתתף בדיון באמצעות מכשיר טכנולוגי שתקצה המשטרה הצבאית, המאפשר את קיום הדיון תוך עמידה בהוראות הצו האמור ומאפשר, לכל הפחות, העברת קול, והכול באופן שימזער, ככל האפשר, את הפגיעה בעצור בשל כך שהדיון מתקיים שלא בנוכחותו;

(ב) על דיון כאמור בסעיף קטן (א)(1) או (א)(2) או (ג) יחולו הוראות אלה:

- (1) הדיון יתקיים בנוכחות סניגורו של העצור, ואם אינו מיוצג, ימנה לו השופט סניגור;
- (2) תתאפשר שיחה חסויה בין העצור לסניגורו בסמוך לפני הדיון, במהלכו ומיד לאחריו, וזאת לשם ייעוץ משפטי בלבד; השיחה תתקיים באופן שיבטיח את סודיותה והוראות סעיף 13(א)(2) לחוק האזנת סתר, התשל"ט-1979, לא יחולו לגביה;
- (3) הדיון יתקיים בדרך שתבטיח כי העצור, השופט, הסניגור והשוטר הצבאי או התובע, לפי העניין, או כל אדם אחר שנוכחותו נדרשת בדיון, ישמעו ויראו זה את זה, במהלך הדיון, והכול בהתאם למכשיר הטכנולוגי שבאמצעותו יתקיים הדיון; היה העצור אדם עם מוגבלות, יחולו הוראות סעיף 13 לחוק קיום דיונים באמצעים טכנולוגיים;
- (4) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיפים 34 ו-35 לחוק סמכויות אכיפה – מעצרים כפי שהוחלו בסעיף 227א.

(ג) הוראות סעיף זה לא יחולו על דיון בעניינו של מי שמוחק במעצר פתוח לפי סעיף 244.

(ד) הוראות סעיף זה יחולו, בשינויים המחויבים, על דיון לפי סעיף 240(ד).

(ה) בסעיף זה –

"הכרזה על הגבלה חלקית" – הכרזה לפי סעיף 21 לחוק קיום דיונים באמצעים טכנולוגיים;

"הכרזה על הגבלה מלאה" – הכרזה לפי סעיף 23 לחוק קיום דיונים באמצעים טכנולוגיים;

"חוק קיום דיונים באמצעים טכנולוגיים" – חוק קיום דיונים באמצעים טכנולוגיים (הוראת שעה – נגיף הקורונה החדש) (דיונים בבתי משפט ובבתי דין בהשתתפות עצורים, אסירים וכלואים), התש"ף-2020;

"עצור" – בין שהוא חשוד ובין נאשם, למעט עצור המוחזק בבסיס חקירות של המשטרה הצבאית;

"תקנות שעת החירום" – תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (נוכחות עצורים ואסירים בדיונים בבתי המשפט ובבתי הדין), התש"ף-2020;

(3) בסעיף 243ב(ב), במקום "סעיף 240(ב)" יקראו "סעיפים 240(א) ו-(ב) ר"א 240א".

פרק ג': שונות

26. נציג הנהלת בתי המשפט ידווח בכתב לוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת (להלן – ועדת החוקה), אחת לשלושה חודשים, על מספר בקשות המעצר לפי סעיף 13 לחוק המעצרים, כנוסחו בסעיף 14(1) לחוק זה, ועל מספר בקשות המעצר לפי סעיף 21 לחוק המעצרים, כנוסחו בסעיף 14(5) לחוק זה, שהוגשו לבתי המשפט בכל יום בתקופה האמורה, ועל מספרן הכולל של בקשות המעצר כאמור שהוגשו לבתי המשפט במהלך אותה תקופה, והכול בהשוואה לאותם נתונים מאותה תקופה בשנה הקודמת.

ד ב ר י ה ס ב ר

ייעשה בידי שירות בתי הסוהר ובידי המשטרה הצבאית, בהתאמה, והכול בהשוואה לנתונים מאותה תקופה בשנה הקודמת. הדיווח נועד לאפשר לבחון אם ההוראות שנקבעו בדבר אישור בקשות המעצר על ידי דרג בכיר במשטרה או בתביעה, לפי העניין, וההוראות הקובעות כי על השופט לשקול בתקופת ההכרזה אף את חיוניות המעצר, אכן הביאו לידידה במספר העצורים והכלואים.

עוד במסגרת חובת הדיווח, מוצע כי שירות בתי הסוהר ימסור לוועדת החוקה, אחת ל-3 חודשים, ולשרים וליועץ המשפטי לממשלה, אחת לשבועיים, דיווח על מספר הדיונים שהתקיימו באמצעות מכשיר טכנולוגי בתקופת הדיווח, בהתאם להוראות סימנים ג' ו-ד' לפרק א' לחוק המוצע, ומספר הדיונים מתוכם שהתקיימו באמצעות מכשיר טכנולוגי המעביר תמונה וקול בזמן אמת. נתונים דומים, ביחס להוראות סימנים ג' ו-ד' לפרק ב' לחוק המוצע, תמסור המשטרה הצבאית לוועדת החוקה, אחת לשלושה חודשים, ולשר הביטחון ולפרקליט הצבאי הראשי, אחת לשבועיים.

עוד מוצע כי שירות בתי הסוהר ידווח לוועדת החוקה, אחת לשלושה חודשים, וליועץ המשפטי לממשלה ולשרים, אחת לשבועיים, על המספר הכולל של העצורים והאסירים (כולם גם יחד) שהובאו לדיונים בבתי המשפט ובבתי הדין לפי הוראות סעיף 3 לחוק המוצע. דהיינו, בתקופת ההכרזה החלקית. זאת כדי לבחון אם אכן נעשו כל המאמצים להביא את מרב העצורים והאסירים לבית המשפט בתקופת ההכרזה החלקית, בכפוף להוראות הדין והוראות משרד הבריאות. בדומה לכך, מוצע כי המשטרה הצבאית תדווח כאמור לוועדת החוקה, אחת לשלושה חודשים, ולשר הביטחון ולפרקליט הצבאי הראשי, אחת לשבועיים, על מספר הכלואים שהובאו לדיונים בבתי הדין הצבאיים בתקופת תוקפה של ההכרזה החלקית.

לפסקה (3)

מוצע כי ההוראה המוצעת בסעיף 240(א1) כנוסחו המוצע בפסקה (1), לעניין שקילת חיוניות המעצר, וההסדר המוצע בסעיף 240א לחוק השיפוט הצבאי כנוסחו המוצע בפסקה (2) יחולו, ככלל, גם על דיון במתן פקודת מעצר בידי שופט חוקר לפי סעיף 242 לחוק השיפוט הצבאי ודיון במתן פקודת מעצר בידי שופט של בית דין צבאי לפי סעיף 243 לחוק האמור, שעניינו במעצר נאשם עד תום ההליכים. כאמור, הסדר זה יחול על דיונים כאמור שלא ניתן לקיים בנוכחות הכלוא, בנסיבות הנזכרות לעיל.

סעיפים כאמור, החלטת השרים והחלטת שר הביטחון 26 עד 29 לעניין הכרזה על הגבלה חלקית או מלאה, משמעותה היא פגיעה בזכות הנוכחות של עצורים בדיונים בעניינם, כולם או חלקם (בהתאם לסוג ההכרזה), והסתפקות בהשתתפותם בדיונים אלה באמצעות מכשירים טכנולוגיים.

כדי לאפשר פיקוח ובקרה של הכנסת על החלטת השרים ועל החלטת שר הביטחון הנזכרות לעיל, ובחינת משמעותן מההיבט של פגיעה בעצורים, וכדי לאפשר לכנסת לבחון אם ההוראות שנועדו לצמצם את היקף המעצרים, ושנקבעו בגדר איזון לפגיעה האמורה, אכן הביאו לצמצום היקף המעצרים בתקופת תוקפה של ההכרזה (לסוגיה), מוצע כי הגופים הרלוונטיים ימסרו לוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת (להלן – ועדת החוקה). במסגרת דיווח עתי, אחת לשלושה חודשים, נתונים בדבר מספר בקשות המעצר שהוגשו לבית המשפט ולבתי הדין הצבאיים בעניינם של חשודים ונאשמים בתקופת הדיווח (דיווח זה ייעשה בידי הנהלת בתי המשפט ובידי יחידת בתי הדין הצבאיים, בהתאמה). ומספר העצורים שנקלטו במקומות המעצר ובתי הסוהר שבאחריות שירות בתי הסוהר ובמיתקני הכליאה הצבאיים, בהתאמה (דיווח זה

- (1) לוועדת החוקה, אחת לשלושה חודשים, על מספר העצורים כהגדרתם בפרק א' (בסעיף זה – עצורים), שנקלטו במקומות מעצר ובבתי סוהר שבאחריות שירות בתי הסוהר בכל יום ועל מספרם הכולל של העצורים שנקלטו כאמור בתקופה שלגביה נמסר הדיווח, והכול בהשוואה לאותם נתונים מאותה תקופה בשנה הקודמת;
- (2) לוועדת החוקה, אחת לשלושה חודשים, וליועץ המשפטי לממשלה ולשרים, אחת לשבועיים, על מספר הדיונים שהתקיימו באמצעות מכשיר טכנולוגי בתקופה שלגביה נמסר הדיווח, לפי הוראות סימנים ג' ו-ד' בפרק א', ומספר הדיונים מתוכם שהתקיימו באמצעות מכשיר טכנולוגי המעביר תמונה וקול בזמן אמת;
- (3) לוועדת החוקה, אחת לשלושה חודשים, וליועץ המשפטי לממשלה ולשרים, אחת לשבועיים, על המספר הכולל של אסירים ועצורים שהובאו לדיונים בבתי משפט לפי הוראות סעיף 3; בפסקה זו, "אסיר" – כהגדרתו בפרק א'.

28. נציג יחידת בתי הדין הצבאיים ידווח בכתב לוועדת החוקה, אחת לשלושה חודשים, על מספר בקשות המעצר לפי סעיף 240(א) לחוק השיפוט הצבאי כנוסחו בסעיף 25(1) לחוק זה וסעיף 243 לחוק השיפוט הצבאי, שהוגשו לבתי הדין הצבאיים בכל יום במהלך התקופה האמורה, ועל מספרן הכולל של בקשות המעצר כאמור שהוגשו לבתי הדין הצבאיים במהלך אותה תקופה, והכול בהשוואה לאותם נתונים מאותה תקופה בשנה הקודמת.

- (1) לוועדת החוקה, אחת לשלושה חודשים, על מספר הכלואים כהגדרתם בפרק ב' (בסעיף זה – כלואים), שנקלטו בחדרי המשמר ובבתי הסוהר בכל יום במהלך התקופה שלגביה נמסר הדיווח, ומספרם הכולל של הכלואים שנקלטו כאמור בתקופה האמורה, והכול בהשוואה לאותם נתונים מאותה תקופה בשנה הקודמת;
- (2) לוועדת החוקה, אחת לשלושה חודשים, ולפרקליט הצבאי הראשי ולשר הביטחון, אחת לשבועיים, על מספר דיוני המעצר שהתקיימו באמצעות מכשיר טכנולוגי לפי הוראות סימנים ג' ו-ד' בפרק ב', בתקופה שלגביה נמסר הדיווח, ומספר הדיונים מתוכם שהתקיימו באמצעות מכשיר כאמור המעביר תמונה וקול בזמן אמת;
- (3) לוועדת החוקה, אחת לשלושה חודשים, ולפרקליט הצבאי הראשי ולשר הביטחון, אחת לשבועיים, על מספר הכלואים שהובאו לדיונים בבתי המשפט ובבתי הדין לפי הוראות סעיף 22.

- (1) תקנות שעת חירום (דיוני מעצרים), התש"ף-2020³⁴;
- (2) תקנות שעת חירום (דיוני מעצרים בבתי הדין הצבאיים), התש"ף-2020³⁵;

ד ב ר י ה ס ב ר

בתקש"ח דיוני מעצרים, בתקש"ח דיוני מעצרים בבתי הדין הצבאיים, בתקש"ח קיום דיונים בהליכים פליליים באמצעים טכנולוגיים ובתקש"ח קיום דיונים בהליכים פליליים באמצעים טכנולוגיים בבתי הדין הצבאיים, ומוצע כעת לבטל את התקנות האמורות.

הדיווח הדו-שבועי לשרים נועד להעמיד תשתית עובדתית לפני השרים לצורך החלטה בדבר נחיצות הארכת תוקף ההכרזה או ביטולה.

סעיף 30 כאמור, ההסדרים המוצעים בסעיפים 6 עד 12, 14 עד 16, 24 ו-25 להצעת החוק נקבעו תחילה

³⁴ ק"ת התש"ף, עמ' 748; התש"ף, עמ' 1420.

³⁵ ק"ת התש"ף, עמ' 790; התש"ף, עמ' 1420.

(3) תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (קיום דיונים בהליכים פליליים באמצעים טכנולוגיים), התש"ף-2020;³⁶

(4) ותקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (קיום דיונים בהליכים פליליים באמצעים טכנולוגיים בבתי הדין הצבאיים), התש"ף-2020.³⁷

תוקף 31. (א) חוק זה יעמוד בתוקף מיום פרסומו עד תום 12 חודשים מהמועד האמור.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) –

(1) סעיפים 2 עד 4, 11, 12 ו-21 עד 23 יעמדו בתוקף החל מתום תקופת תוקפן של תקנות שעת החירום עד תום התקופה האמורה בסעיף קטן (א);

(2) סעיף 13(ב) לחוק המעצרים, כנוסחו בסעיף 1(א) לחוק זה, וסעיף 240(א) לחוק השיפוט הצבאי כנוסחו בסעיף 25(1)(א) לחוק זה, יעמדו בתוקף מתום התקופה האמורה בסעיף 1 רישא לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (הוראת שעה – נגיף הקורונה החדש) (מעצר חשוד בעת מניעה לקדם חקירה), התש"ף-2020,³⁸ ועד תום התקופה האמורה בסעיף קטן (א).

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן, מוצעת הוראת תחילה מיוחדת לעניין סעיף 13(ב) לחוק המעצרים וסעיף 240(א) לחוק השיפוט הצבאי, כנוסחם המוצע בסעיפים 14(1) ו-25(1)(א) להצעת החוק. סעיפים אלה, אשר לפיהם בית המשפט, בבואו לצוות על מעצרו של חשוד, נדרש לשקול גם את חיוניות המעצר, עוגנו בחוק המעצרים ובחוק השיפוט הצבאי במסגרת חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (הוראת שעה – נגיף הקורונה החדש) (מעצר חשוד בעת מניעה לקדם חקירה), התש"ף-2020 (ראו ס"ח התש"ף, עמ' 30) (להלן – הוראת השעה בעניין מעצר חשוד בעת מניעה לקדם חקירה). החוק האמור נכנס לתוקף ביום ל' בניסן התש"ף (24 באפריל 2020) ונקבע כי יעמוד בתוקף עד תום 45 ימים מהמועד האמור.

הטעם ביסוד שיקול חיוניות המעצר מתקיים כל עוד קיים חשש ממשי להדבקת עצורים או אסירים בנגיף הקורונה, דהיינו, כל עוד ההכרזה שנתנו השרים לפי סעיפים 2, 4, 21 או 23 לחוק המוצע עומדת בתוקפה. על כן, מוצע לעגן את ההוראות המוצעות כאמור בסעיפים 14(1) ו-25(1)(א) להצעת החוק, לצד שאר התיקונים המוצעים בהצעת חוק זו בחוק המעצרים ובחוק השיפוט הצבאי, אשר יחולו בתקופת תוקפה של הכרזה כאמור.

ואולם מאחר שהוראות אלה מעוגנות היום בחוקים האמורים מכוח הוראת השעה בעניין מעצר חשוד בעת מניעה לקדם חקירה, מוצע לקבוע כי הן ייכנסו לתוקף החל מתום תקופת תוקפה של אותה הוראת שעה, כאמור בסעיף 1 רישא לאותה הוראה.

סעיף 31 כאמור, מוצע לקבוע את החוק המוצע, קרי את סמכות ההכרזה שמוצע לתת לשר המשפטים ולשר לביטחון הפנים במשותף, ולשר הביטחון בהתייעצות עם שר המשפטים, בסעיפים 2, 4, 21 ו-23 לחוק המוצע, בהתאמה, ואת ההסדרים שיחולו בתקופת תוקפן של ההכרזות, ובכלל זה התיקונים המוצעים בחוק המעצרים, חוק סמכויות שעת חירום (מעצרים), חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, חוק ההסגרה, חוק לנשיאת מאסר במדינת אורחותו של האסיר וחוק השיפוט הצבאי, כהוראת שעה מוגבלת בזמן.

על פי המוצע, יעמוד החוק המוצע בתוקף למשך 12 חודשים מיום פרסומו. משמעות הדבר היא שסמכותם של השרים הנוכחים לעיל להכריז על כך שלא ניתן לקיים דיונים בהארכות מעצר בנוכחות עצורים תהיה נתונה להם רק עד תום התקופה האמורה. בהתאם, יוגבל גם תוקף הכרזה שנתנו השרים מכוח סמכותם כאמור, ובהתאם – תוקפם של התיקונים הנוכחים לעיל – לתום אותה תקופה.

ככלל, מוצע כאמור לקבוע את תחילתו של החוק המוצע ליום פרסומו. עם זאת, מאחר שהסדר דומה לעניין סדר העדיפויות לקיום דיונים בנוכחות עצורים, אסירים או כלואים, המוצע בסעיפים 3 ו-23 להצעת החוק, קבוע היום בתקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים, מוצע לקבוע כי סעיפים אלה של החוק המוצע ייכנסו לתוקף רק עם פקיעת תוקפן של התקנות האמורות. מאותו טעם, מוצע לדחות גם את כניסתם לתוקף של סעיפים 11 ו-12 להצעת החוק, שהסדרים הדומים בעיקרם לאלה הקבועים בהם, מעוגנים אף הם בתקש"ח נוכחות עצורים ואסירים בדיונים (ראו סעיפים 6 ו-7 לאותן תקנות).

³⁶ ק"ת התש"ף, עמ' 862; התש"ף, עמ' 1420.

³⁷ ק"ת התש"ף, עמ' 930; התש"ף, עמ' 1420.

³⁸ ס"ח התש"ף, עמ' 30.

